

LIETUVOS RESPUBLIKOS
PROKURATŪROS VEIKLOS 2021 METAIS
ATASKAITA

2022-03-01 Nr. 17.9.-2228

ĮVADAS

Kviesdama susipažinti su 2021 m. prokuratūros veiklos ataskaita pirmiausia norėčiau padėkoti kiekvienam prokurorui ir prokuratūros darbuotojui už tai, kas neatsispindi jokiuose statistiniuose rodikliuose.

Dėkoju už nuoširdų Jūsų darbą ir motyvaciją kiekvieną užduotį atlikti kuo kokybiškiau ir profesionaliau. Dėkoju už Jūsų atsakomybę, siekį tobulėti, ambicingus tikslus, kolegoms rodomą įkvepiantį asmeninį pavyzdį.

Tačiau labiausiai – už rūpestį, atidumą, pastangas suprasti neteisybę, skriaudą ar bėdą patyrusį žmogų. Nuoširdžiai dėkoju tiems, kas vykdydami savo tiesiogines pareigas dėl nukentėjusiųjų padarė viską, kas buvo jų galioje. O kartais – ikiteisminio tyrimo procese savo iniciatyva atliko dėl šio žmogaus formaliai neprivalomą, bet tokį vertingą papildomą darbą.

Dėkoju visiems, kas tarnystę savo šalies piliečiams priima kaip garbingą pareigą ir netapatina valstybės suteiktą įgaliojimą su privilegijomis.

Skaičiai, statistika, rodikliai ataskaitoje yra svarbūs tiek, kiek parodo už jų slypintį nuoširdų norą tarnauti Lietuvos žmonėms.

Mūsų siekis – jų pasitikėjimas.

TURINYS

NUSIKALSTAMUMAS	4
BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS	
1. Ikiteisminio tyrimo organizavimas	6
2. Valstybinio kaltinimo palaikymas	7
PRIORITETINĖ PROKURATŪROS VEIKLA	
3. Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos	8
3.1. Kyšininkavimas (BK 225 str.)	9
3.2. Prekyba poveikiu (tarpininko kyšininkavimas) (BK 226 str.)	10
3.3. Papirkimas (BK 227 str.)	11
3.4. Piktnaudžiavimas (BK 228 str.)	11
4. Organizuotų grupių ir nusikalstamų susivienijimų padaryti nusikaltimai	12
5. Tyčiniai labai sunkūs, sunkūs, apysunkiai smurtiniai nusikaltimai ir seksualinės prievartos nusikalstamos veikos, nuo kurių nukentėjo vaikai	14
6. Nusikalstamos veikos, kuriomis daroma didelė žala valstybės finansams ir Europos Sąjungos finansiniams interesams	15
6.1. Neteisėtas praturtėjimas (BK 189 ¹ str.)	17
6.2. Nusikalstamu būdu gauto turto legalizavimas (BK 216 str.)	17
6.3. Nusikalstamos veikos, susijusios su kontrabanda (BK 199 str. 1 d., 199 ¹ str., 199 ² str., 200 str.)	18
7. Nusikalstamos veikos elektroninių duomenų ir informacinių sistemų saugumui	19
8. Baudžiamojo poveikio priemonių, susijusių su turto susigrąžinimu (išplėstinis turto konfiskavimas, civilinis turto konfiskavimas), efektyvesnis taikymas	20
9. Tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimas	21
10. Kriminalinės žvalgybos veiksmų teisėtumo kontrolės ir koordinavimo stiprinimas	24
11. Viešojo intereso gynimas	25
11.1. Valstybės teisių ir teisėtų interesų gynimas	26
12. Pranešėjų apsauga	28
PROKURATŪROS IŠTEKLIAI	
13. Personalo valdymas	30
14. Finansų ir turto valdymas	35
BAIGIAMOJI DALIS	36

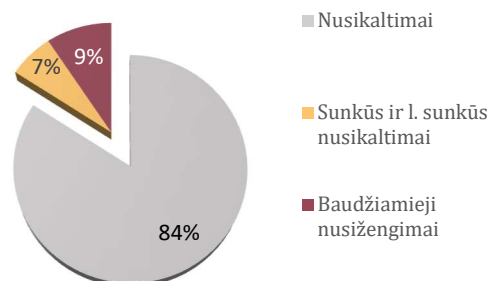

NUSIKALSTAMUMAS

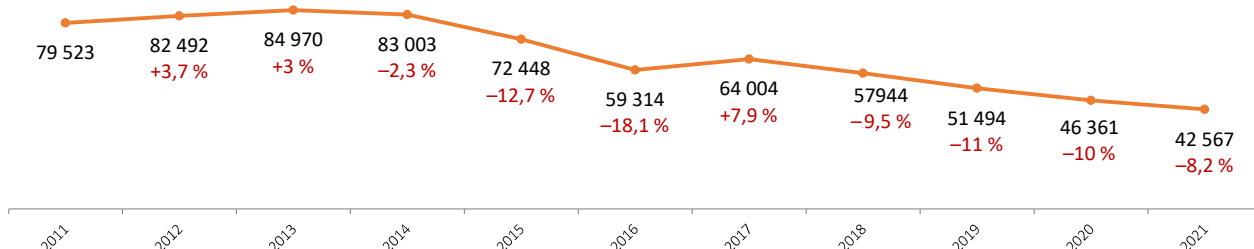
2021 m. Lietuvoje užregistruotos
42 567 nusikalstamos veikos.

100 tūkst. gyventojų teko **1 522**
nusikalstamos veikos, arba
1 veika **66** gyventojams.

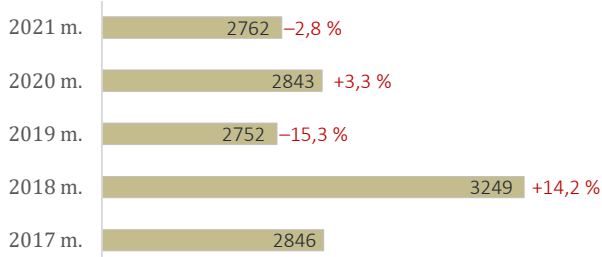
Nusikalstamumo struktūra 2021 m.

Nusikalstamumo dinamika

Užregistruotų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų
skaičius ir pokytis (proc.)

Vidutiniškai **vienam prokurorui** teko
5 užregistruoti sunkūs ar labai sunkūs
nusikaltimai.

100 tūkst. gyventojų teko **99** sunkūs ar
labai sunkūs nusikaltimai, arba
1 sunkus ar labai sunkus nusikaltimas
1 012 gyventojų.

Nebaigtų tirti nusikalstamų veikų skaičius (likutis)

Vidutiniškai **vienam prokurorui** teko:

- **79** nusikalstamos veikos, užregistruotos 2021 m.;
- **44** nusikalstamos veikos, pradėtos tirti ankstesniais metais.

2021 m. matoma ilgalaikė smurtinio pobūdžio nusikalstamų veikų mažėjimo tendencija, tačiau augo „baltųjų apykaklių“ (angl. *white collars*) nusikalstamų veikų, tokių kaip: sukčiavimas, kreditinis sukčiavimas, kontrabanda, kyšininkavimas ir pan., skaičius.

Įtakos nusikalstamų veikų elektroninių duomenų ir informacinių sistemų saugumui skaičiaus augimui galėjo turėti dėl COVID-19 pandemijos paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija ir su tuo susiję apribojimai. Taip pat dėl šių apribojimų labai padidėjo užregistruotų nusikalstamų veikų, numatytų BK 277 straipsnyje (Kovos su epidemijomis ar užkrečiamosiomis ligomis taisyklių pažeidimas), skaičius. 2021 m. pagal šį BK straipsnį pradėti 88 ikiteisminiai tyrimai, 2020 m. – 59, o nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2019 m. gruodžio 31 d. – tik 20 ikiteisminių tyrimų.

Mažiau užregistruota:

- 18,7 proc. smurto artimoje aplinkoje atvejų;
- 19,8 proc. vagysčių (BK 178 str.);
- 31,5 proc. nužudymų (BK 129–131 str.);
- 35,3 proc. plėšimų (BK 180 str.);
- 34,5 proc. netikrų pinigų ar vertybinių popierių pagaminimo atvejų (BK 213 str.);
- 19,4 proc. turto sunaikinimo ar sugadinimo atvejų (BK 187 str.).

Dažniausiai registruotos nusikalstamos veikos:

- vagystė (BK 178 str.);
- fizinio skausmo sukėlimas ar nežymus sveikatos sutrikdymas (BK 140 str.);
- disponavimas narkotinėmis medžiagomis (BK 259–268 str.);
- sukčiavimas (BK 182 str.);
- turto sunaikinimas ar sugadinimas (BK 187 str.);
- viešosios tvarkos pažeidimas (BK 284 str.);
- Kovos su epidemijomis ar užkrečiamosiomis ligomis taisyklių pažeidimas (BK 277 str.);
- vairavimas išgėrus (BK 281¹ str.).

Daugiau užregistruota:

- +17,8 proc. sukčiavimo atvejų (BK 182 str.);
- +51,7 proc. nusikalstamų veikų elektroninių duomenų ir informacinių sistemų saugumui (BK 196–198, 198¹, 198² str.);
- +32 proc. kontrabandos atvejų (BK 199 str.);
- +31,2 proc. neteisėto namų gamybos stiprių alkoholinių gėrimų gaminių atvejų (BK 201 str.);
- +44,4 proc. seksualinio prievartavimo atvejų (BK 150 str.);
- +54,7 proc. kyšininkavimo atvejų (BK 225 str.);
- +7 proc. nusikalstamų veikų, susijusių su disponavimu narkotinėmis medžiagomis (BK 259–268 str.).

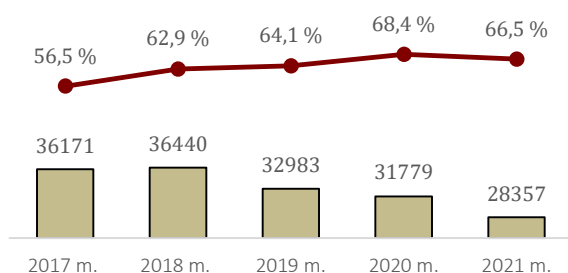

BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS

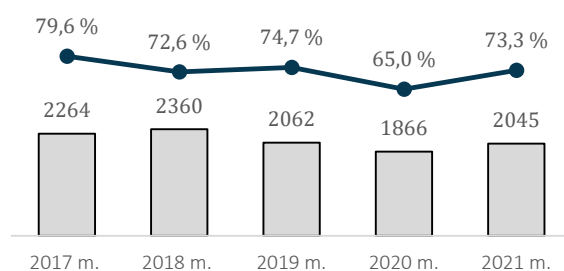
1. IKITEISMINIO TYRIMO ORGANIZAVIMAS

2021 m. Lietuvoje ištirtos **28 357** nusikalstamos veikos.
Vienam prokurorui teko **52** ištirtos nusikalstamos veikos.
Vidutiniškai per dieną buvo ištiriamos **78** nusikalstamos veikos.

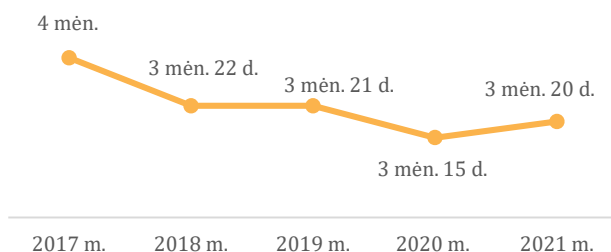
Ištirtų nusikalstamų veikų skaičius ir ištirimo procentas

Ištirtų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų skaičius ir ištirimo procentas

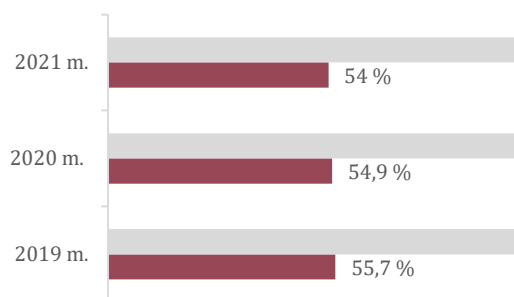

Ikiteisminio tyrimo vidutinė trukmė

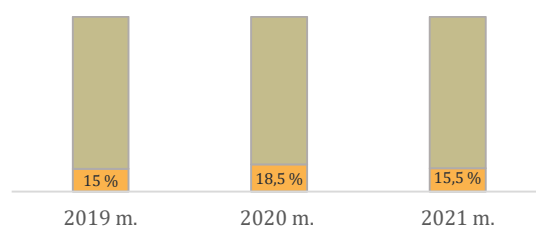

- Prokurorai priėmė **46 305** nutarimus atsisakyti pradėti, sustabdyti ar nutraukti ikiteisminį tyrimą. **Teismai panaikino 1,31 proc.** (2020 m. – 0,9 proc., 2019 m. – 0,9 proc., 2018 m. – 1,14 proc.) tokių nutarimų. Tai rodo, kad prokurorai priima teisėtus ir pagrįstus nutarimus.
- Su kaltinamuoju aktu **teismui perduotos nagrinėti 5 998** bylos, iš jų daugiau negu pusė (3 396, arba 56,6 proc.) – siūlant sutrumpintą įrodymų tyrimą.
- Trūkumams pašalinti ir tyrimui papildyti **teismai prokurorams grąžino 0,72 proc.** (2020 m. – 0,54 proc., 2019 m. – 0,65 proc.) baudžiamųjų bylų, arba 106 iš 14 723 teismams perduotų bylų.

■ Iš viso ištirta ■ Ištirta ekonomiškaisiais procesais

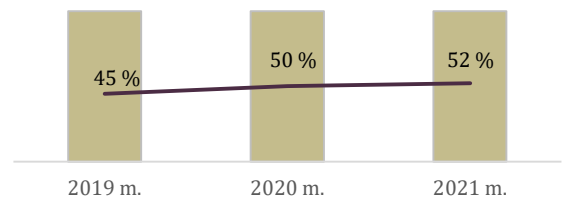
■ Ilgiau nei 9 mėn. trunkančių ikiteisminių tyrimų dalis (proc.)

2. VALSTYBINIO KALTINIMO PALAIKYMAS

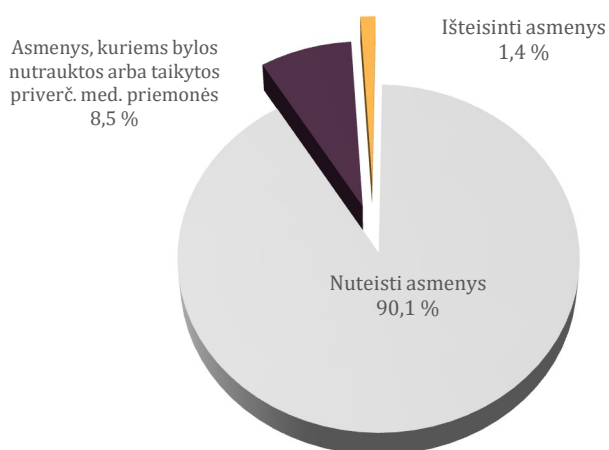
2021 m. dalyvaujant prokurorui pirmosios instancijos teisme išnagrinėta 8 113 baudžiamųjų bylų (2020 m. – 8 373), arba 52 proc. (15 627) visų pirmosios instancijos teisme išnagrinėtų baudžiamųjų bylų. Prokurorui pasirinkus ekonomišką procesą, 58 proc. baudžiamųjų bylų išnagrinėta priimant baudžiamąjį įsakymą, t. y. prokurorui nedalyvaujant.

Baudžiamųjų bylų, išnagrinėtų priimant baudžiamąjį įsakymą, dalis (proc.)

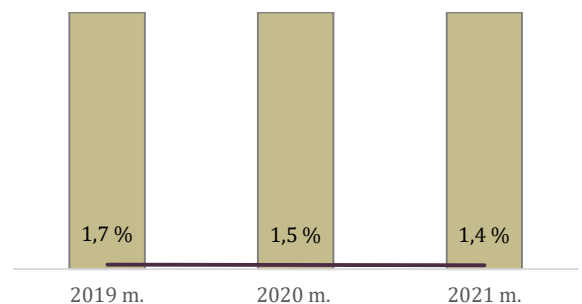

Iš 2021 m. teisiųjų 16 677 asmenų pirmosios instancijos teismai

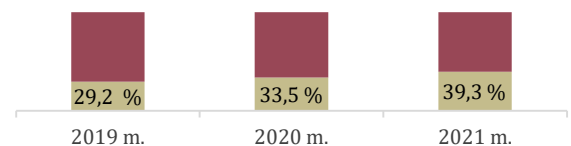
išteisino 232, arba **1,4 proc.**,
nuteisė – 15 031, arba **90,1 proc.**

Išteisintų asmenų dalis (proc.)

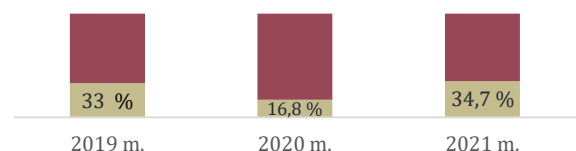
Pagal prokurorų apeliacinius skundus panaikintų (pakeistų) teismo sprendimų dalis (proc.)

Iš 832 apeliacinės instancijos teismuose panaikintų ir pakeistų teismo nutarčių ir nuosprendžių 327, arba 39,3 proc., – pagal prokurorų apeliacinius skundus.

Iš 95 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo panaikintų ir pakeistų teismo nuosprendžių ir nutarčių 33, arba 34,7 proc., – pagal prokurorų kasacinius skundus.

Pagal prokurorų kasacinius skundus panaikintų (pakeistų) teismo sprendimų dalis (proc.)

3. KORUPCINIO POBŪDŽIO NUSIKALSTAMOS VEIKOS

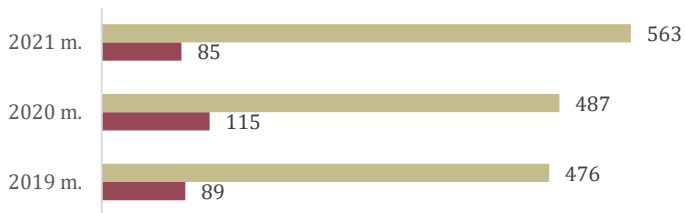
2021 m. tarptautinė nevyriausybinė organizacija „Transparency International“ Korupcijos suvokimo indekse (KSI), kuris parodo, kiek šalyje suvokiama valstybės ir savivaldybių tarnautojų ir politikų korupcija, Lietuvai skyrė 61 balą iš 100 galimų ir 34 vietą 180 šalių sąrašė (vertinimo skalėje 0 reiškia absoliučiai korumpuotą šalį, 100 – labai skaidrią valstybę). Tai vienu balu daugiau, negu Lietuvai buvo skiriama pastaruosius dvejus metus. Tarp Europos Sąjungos valstybių Lietuva užima 13 (2020 m. – 14) vietą.

Lietuvos KSI pokytis (balais)

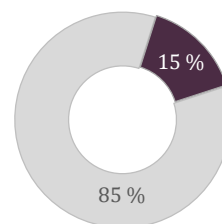
2021 m. užregistruotos **563** nusikalstamos veikos valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams, kvalifikuotinos pagal BK 225–228 straipsnius (2020 m. – 487), arba **15,6 proc.** daugiau negu 2020 m.

Užregistruotos nusikalstamos veikos valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams

■ Iš viso užregistruota nusikalstamų veikų
■ Iš jų sunkių nusikaltimų

2021 m. užregistruotų sunkių korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų dalis (proc.)

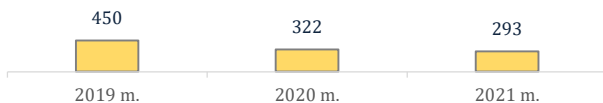
■ Baudžiamieji nusižengimai ir apysunkiai nusikaltimai
■ Sunkūs nusikaltimai

Nuo 2014 m. nuosekliai mažėjęs užregistruotų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų skaičius 2020 m. vėl pradėjo augti. Negalima atmesti pagrįstos prielaidos, kad tam galėjo turėti įtakos COVID-19 epidemiologinė padėtis, nulėmusi neužtikrintumą ne tik dėl socialinės, bet ir dėl ekonominės padėties.

	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Užregistruotų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų skaičius	476	487	563
Užregistruotų sunkių korupcinio pobūdžio nusikaltimų dalis / skaičius	19 proc. / 89	24 proc. / 115	15 proc. / 85
Įtariamųjų skaičius (fiziniai / juridiniai asmenys)	330 / 7	272 / 6	282 / 11
Pradėta ikiteisminių tyrimų	354	343	289
Teismui perduota bylų / nusikalstamų veikų	276 / 450	196 / 322	164 / 293

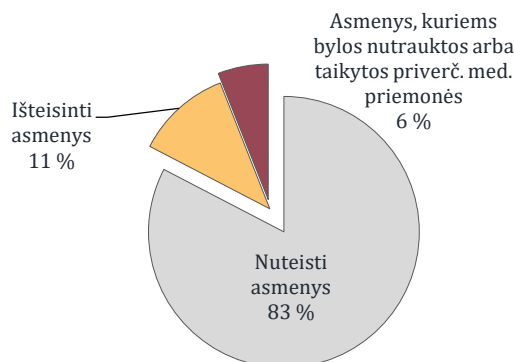
Teismui perduotų nusikalstamų veikų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams skaičius

Vidutinė korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimo trukmė – **485,4** kalendorinės dienos.

Pirmosios instancijos teismuose išnagrinėta **150** baudžiamųjų bylų, kuriose:

- pripažinti kaltais ir nuteisti **138** asmenys (2020 m. – 194);
- išteisinti **19** asmenų (2020 m. – 13);
- **10** asmenų baudžiamosios bylos nutrauktos (2020 m. – 13);
- priverčiamosios medicinos priemonės netaikytos (2020 m. – 0);
- nuteisti **3** juridiniai asmenys (2020 m. – 2);
- išteisintų juridinių asmenų nebuvo (2020 m. – 0).

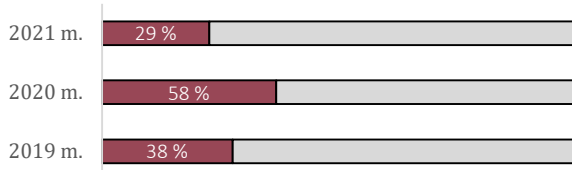

Apibendrinus 2021 m. baudžiamosiose bylose dėl kyšininkavimo, prekybos poveikiu ir piktnaudžiavimo teismų priimtus galutinius sprendimus, kuriais asmenys buvo išteisinti arba baudžiamasis procesas jiems nutrauktas, matyti, kad tokių sprendimų skaičius, palyginti su ankstesniu laikotarpiu, sumažėjo. Kita vertus, daugiausia išteisinamųjų nuosprendžių iki šiol priimama baudžiamosiose bylose dėl BK 228 straipsnyje (piktnaudžiavimas) numatyto nusikaltimo. Manytina, kad tam turi įtakos vertinamasis šio nusikaltimo sudėties požymis – didelė žala. Neretai teisėsaugos institucijos, atskleidžiančios ir tiriančios korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, minėtą piktnaudžiavimo sudėties požymį vertina kitaip negu teismai.

3.1. KYŠININKAVIMAS (BK 225 STR.)

2021 m. užregistruoti 133 (2020 m. – 86) kyšininkavimo atvejai, iš kurių 39 sunkūs nusikaltimai (2020 m. – 50). Įtarimai kyšininkavimu pateikti 35 asmenims (2020 m. – 30), iš kurių 1 – juridinis asmuo.

Užregistruotų sunkių kyšininkavimo atvejų dalis (proc.)

BK 225 str.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Pradėtų ikiteisminių tyrimų (veikų) skaičius	23 (76)	41 (86)	34 (133)

Ištirtos kyšininkavimo nusikalstamos veikos

Tyrimo rezultatas	2020 m.	2021 m.
Perduota teismui su kaltinamuoju aktu	19	49
Perduota teismui su pareiškimu dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu	31	9
Perduota teismui su pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinato proceso tvarka	1	0
Ikiteisminis tyrimas nutrauktas nereabilituojančiais pagrindais (ikiteisminio tyrimo teisėjui atleidžiant nuo atsakomybės ir, jeigu yra pagrindas, taikant baudžiamojo poveikio priemones)	2	3
Iš viso	53	61

Iš 24 (2020 m. – 24) teismui perduotų nagrinėti kyšininkavimo bylų 15, arba 63 proc., – dėl sunkių nusikaltimų (2020 m. – 16 bylų, arba 67 proc.). Kaltinamojo teisinis statusas suteiktas 38 asmenims.

Bylų dėl kyšininkavimo nagrinėjimo rezultatai pirmosios instancijos teismuose

Išnagrinėtų bylų skaičius			Asmenų skaičius								
			Nuteistųjų			Išteisintųjų			Kuriems baudžiamoji byla nutraukta		
2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
16	25	15	28	22	14	5	0	6	0	1	0

3.2. PREKYBA POVEIKIU (TARPININKO KYŠININKAVIMAS) (BK 226 STR.)

2021 m. užregistruoti 109 prekybos poveikiu (tarpininko kyšininkavimas) atvejai (2020 m. – 49), iš jų 3 sunkūs nusikaltimai, kurių dalykas daugiau negu 250 MGL vertės kyšis (2020 m. – 12). Įtarimai prekyba poveikiu pateikti 23 asmenims (2020 m. – 18).

Dėl prekybos poveikiu pradėtų ikiteisminių tyrimų skaičius

BK 226 str.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Ikiteisminių tyrimų (veikų) skaičius	13 (43)	12 (49)	21 (109)

Ištirtos prekybos poveikiu nusikalstamos veikos

Tyrimo rezultatas	2020 m.	2021 m.
Perduota teismui su kaltinamuoju aktu	26	19
Perduota teismui su pareiškimu dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu	0	1
Perduota teismui su pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinato proceso tvarka	0	0
Ikiteisminis tyrimas nutrauktas nereabilituojančiais pagrindais (ikiteisminio tyrimo teisėjui atleidžiant nuo atsakomybės ir, jeigu yra pagrindas, taikant baudžiamojo poveikio priemones)	0	0
Iš viso	26	20

Teismui perduotos nagrinėti 9 prekybos poveikiu baudžiamosios bylos (2020 m. – 7), iš jų 2 bylose kaltinamiesiems inkriminuoti sunkūs nusikaltimai, kurių dalykas daugiau negu 250 MGL vertės kyšis. Kaltinamojo teisinis statusas suteiktas 18 asmenų.

Bylų dėl prekybos poveikiu nagrinėjimo rezultatai pirmosios instancijos teismuose

Išnagrinėtų bylų skaičius			Asmenų skaičius								
			Nuteistųjų			Išteisintųjų			Kuriems baudžiamoji byla nutraukta		
2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
9	9	5	19	22	5	1	4	4	0	2	0

3.3. PAPIRKIMAS (BK 227 STR.)

2021 m. užregistruota 217 papirkimo atvejų (2020 m. – 227), iš jų 6 sunkūs nusikaltimai, kurių dalykas daugiau negu 250 MGL vertės kyšis (2020 m. – 11). Įtarimai papirkimu pateikti 138 asmenims (2020 m. – 173), iš kurių 1 – juridinis asmuo (2020 m. – 4).

Dėl papirkimo pradėtų ikiteisminių tyrimų skaičius

BK 227 str.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Ikiteisminių tyrimų (veikų) skaičius	244 (276)	184 (227)	152 (217)

Ištirtos papirkimo nusikalstamos veikos

Tyrimo rezultatas	2020 m.	2021 m.
Perduota teismui su kaltinamuoju aktu	31	51
Perduota teismui su pareiškimu dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu	116	69
Perduota teismui su pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinato proceso tvarka	11	4
Ikiteisminis tyrimas nutrauktas nereabilituojančiais pagrindais (ikiteisminio tyrimo teisėjui atleidžiant nuo atsakomybės ir, jeigu yra pagrindas, taikant baudžiamojo poveikio priemones)	20	12
Iš viso	178	136

Teismui perduota nagrinėti 91 baudžiamoji byla (2020 m. – 133), kaltinamojo teisinis statusas suteiktas 137 asmenims.

Bylų dėl papirkimo nagrinėjimo rezultatai pirmosios instancijos teismuose

Išnagrinėtų bylų skaičius			Asmenų skaičius								
			Nuteistųjų			Išteisintųjų			Kuriems baudžiamoji byla nutraukta		
2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
194	143	97	200	136	89	1	4	2	4	6	7

3.4. PIKTNAUDŽIAVIMAS (BK 228 STR.)

2021 m. užregistruoti 104 piktnaudžiavimo atvejai (2020 m. – 125), iš jų 37 – dėl sunkių nusikaltimų, numatytų BK 228 straipsnio 2 dalyje (2020 m. – 42). Įtarimai šios veikos padarymu pateikti 86 asmenims (2020 m. – 51), iš kurių 9 – juridiniai asmenys (2020 m. – 2).

Dėl piktnaudžiavimo pradėtų ikiteisminių tyrimų skaičius

BK 228 str.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Ikiteisminių tyrimų (veikų) skaičius	74 (81)	106 (125)	82 (104)

Ištirtos piktnaudžiavimo nusikalstamos veikos

Tyrimo rezultatas	2020 m.	2021 m.
Perduota teismui su kaltinamuoju aktu	56	67
Perduota teismui su pareiškimu dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu	1	6
Perduota teismui su pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinato proceso tvarka	1	0
Ikiteisminis tyrimas nutrauktas nereabilituojančiais pagrindais (ikiteisminio tyrimo teisėjui atleidžiant nuo atsakomybės ir, jeigu yra pagrindas, taikant baudžiamojo poveikio priemones)	7	3
Iš viso	65	76

Teismui perduota nagrinėti 40 piktnaudžiavimo baudžiamųjų bylų (2020 m. – 32), iš jų 19 – dėl sunkių nusikaltimų. Kaltinamojo teisinis statusas suteiktas 84 asmenims.

Bylų dėl piktnaudžiavimo nagrinėjimo rezultatai pirmosios instancijos teismuose

Išnagrinėtų bylų skaičius			Asmenų skaičius								
			Nuteistųjų			Išteisintųjų			Kuriems baudžiamoji byla nutraukta		
2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
44	24	33	53	14	30	12	5	7	2	4	3

4. ORGANIZUOTŲ GRUPIŲ IR NUSIKALSTAMŲ SUSIVIENIJIMŲ PADARYTI NUSIKALTIMAI

Pavojingiausia organizuoto nusikalstamumo forma – nusikalstamas susivienijimas (BK 249 str.).

2021 m. dėl šios nusikalstamos veikos pradėtas 1 ikiteisminis tyrimas (2020 m. – 0). Teismui perduotos 2 baudžiamosios bylos (2020 m. – 0), kaltinamojo teisinis statusas suteiktas 11 asmenų.

Pirmosios instancijos teisme išnagrinėta 1 baudžiamoji byla (2020 m. – 2), kurioje 1 asmuo kaltintas dalyvavęs nusikalstamo susivienijimo veikloje. Išnagrinėjus šią bylą, priimtas išteisinamasis nuosprendis. Šis nuosprendis dar neįsiteisėjęs, nes nebaigtas apeliacinio skundo nagrinėjimas (2020 m. buvo nuteistas 1, išteisintas – 1 asmuo).

Bylų dėl nusikalstamo susivienijimo rezultatai pirmosios instancijos teismuose

Išnagrinėtų bylų skaičius			Asmenų skaičius								
			Nuteistųjų			Išteisintųjų			Kuriems baudžiamoji byla nutraukta		
2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
2	2	1	10	1	0	0	1	1	0	0	0

2021 m. 27 asmenys nuteisti už tai, kad nusikalstamas veikas padarė veikdami organizuotoje grupėje (2020 m. – 64).

Iš viso pirmosios instancijos teismuose nuteisti 23 labai aukšto pavojingumo lygio organizuotoms nusikalstamoms grupuotėms priskirtini asmenys (2020 m. – 52).

Daugiausia organizuotų grupių ir nusikalstamųjų susivienijimų padaromų nusikaltimų susiję su neteisėtu disponavimu narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis.

Užregistruotų nusikalstamų veikų, susijusių su neteisėta narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvarta (BK 260, 261, 266 str.), skaičius

Nusikalstamos veikos	2020 m.	2021 m.
Dėl neteisėto disponavimo narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis (BK 260 str.)	674	750
Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų platinimo nepilnamečiams (BK 261 str.)	22	12
Dėl neteisėto disponavimo pirmos kategorijos narkotinių ar psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais) (BK 266 str.)	4	15
Iš viso:	700	777

Dėl neteisėtos narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvartos (BK 260, 261, 266 str.) pradėti 608 ikiteisminiai tyrimai (2020 m. – 623), iš jų 592 – pagal BK 260 straipsnį, 11 – pagal BK 261 straipsnį, 5 – pagal BK 266 straipsnį.

Dėl šio pobūdžio veikų teismams perduota nagrinėti iš viso 360 baudžiamųjų bylų (2020 m. – 288). Iš jų su kaltinamuoju aktu perduotos 354 baudžiamosios bylos, iš kurių 4 – pagal BK 266 straipsnį, 15 – pagal BK 261 straipsnį ir 335 – pagal BK 260 straipsnį. Pagreitinoto proceso tvarka perduota 1 baudžiamoji byla, baudžiamojo įsakymo tvarka – 2 baudžiamosios bylos. Nereabilituojančiais pagrindais nutrauktos 3 baudžiamosios bylos.

Veikimas organizuotoje grupėje ar nusikalstamame susivienijime kaltinamiesiems inkriminuotas 43 baudžiamosiose bylose (2020 metais – 0).

Dėl neteisėtos narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvartos nuteista 98 proc. 2021 m. teistų asmenų, išteisinta – 1,6 proc.

Bylų dėl BK 260, 261, 266 straipsnių rezultatai pirmosios instancijos teismuose

	Asmenų skaičius								
	Nuteistųjų			Išteisintųjų			Kuriems baudžiamoji byla nutraukta / taikytos priverčiamosios medicinos priemonės		
	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
BK 260 str.	414	385	393	4	12	7	1 / 0	2 / 2	2 / 0
BK 261 str.	21	14	24	0	0	0	1 / 0	0 / 0	0 / 0
BK 266 str.	0	1	5	0	0	0	0 / 0	0 / 0	0 / 0

BYLA

2021 m. teismui perduota baudžiamoji byla dėl neteisėtų veiksmų, susijusių su didelės vertės koronaviruso (COVID-19) reagentų pirkimu. Š. N. kaltintas tuo, kad būdamas valstybės tarnautojui prilygintu asmeniu piktnaudžiavo tarnybine padėtimi siekdamas asmeninės turtinės naudos ir apgaule įgijo didelės vertės svetimų turtą.

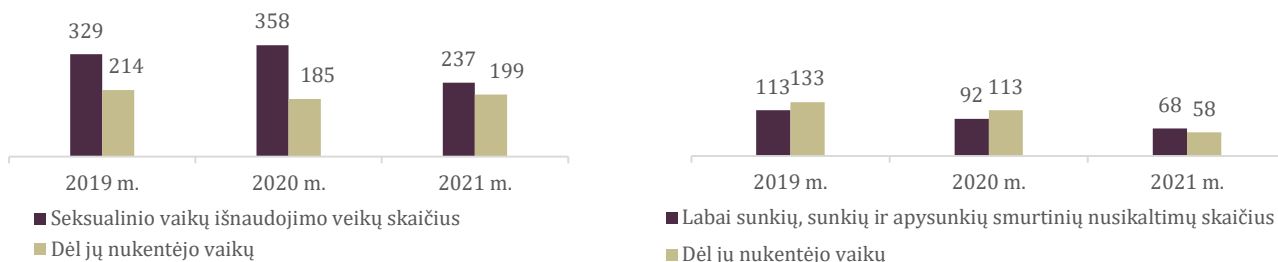
Ikiteisminio tyrimo metu nustatyta, kad 2020 m. kovo – liepos mėn., veikdamas kaip Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovas ir nešališkas ekspertas, gavęs iš tuometinės sveikatos apsaugos viceministrės ir tuometinio Ministro Pirmininko patarėjo žodinių nurodymų derėtis dėl COVID-19 testų įsigijimo Lietuvos Respublikos Vyriausybės vardu, Š. N. derėjosi su reikiamus testus tiekiančios užsienio įmonės pardavimų vadovu dėl šių testų įsigijimo kainos. Iš viso buvo susiderėta dėl daugiau kaip 300 000 vnt. COVID-19 testų įsigijimo.

Ikiteisminio tyrimo duomenimis, Š. N. galimai tyčia suklaidino testus tiekiančios užsienio įmonės pardavimų vadovą dėl savo kaip fizinio asmens statuso, nors iš tiesų buvo Lietuvos Respublikos atstovas. Byloje turimi duomenys taip pat leido įtarti, kad Š. N. siūlė pasirašyti komercinio atstovavimo sutartį atgaline data. Pasirašęs tokią sutartį su įmonės generaliniu direktoriumi, Š. N. įgijo didelės vertės svetimų turtą – daugiau nei 300 tūkst. Eur. Dėl minėtų veiksmų Š. N. pateiktas kaltinimas padarius nusikalstamas veikas, numatytas BK 182 straipsnio 2 dalyje ir 228 straipsnio 2 dalyje.

5. TYČINIAI LABAI SUNKŪS, SUNKŪS, APYSUNKIAI SMURTINIAI NUSIKALTIMAI IR SEKSUALINĖS PRIEVARTOS NUSIKALSTAMOS VEIKOS, NUO KURIŲ NUKENTĖJO VAIKAI

2021 m. užregistruoti 305 tyčiniai labai sunkūs, sunkūs, apysunkiai smurtiniai nusikaltimai (BK 129–131 str., 133–136 str., 138 str. 2 d., 145 str. 2 d., 156 str. 1 d., 163 str.) ir seksualinės prievartos nusikalstamos veikos (BK 149 str. 3 ir 4 d., 150 str. 3 ir 4 d., 151 str. 2 d., 153 str., 157 str. 1 ir 2 d., 162 str. 1 d., 307 str. 3 d., 308 str. 3 d.), nuo kurių nukentėjo 257 vaikai.

2021 m. dėl seksualinio vaikų išnaudojimo pradėti 223 tyrimai, kuriuose asmenys įtariamai 279 tokio pobūdžio veikų padarymu, o dėl labai sunkių, sunkių ir apysunkių smurtinių nusikaltimų, nuo kurių nukentėjo vaikai, pradėti 68 tyrimai, kuriuose asmenys įtariamai 72 tokio pobūdžio veikų padarymu.

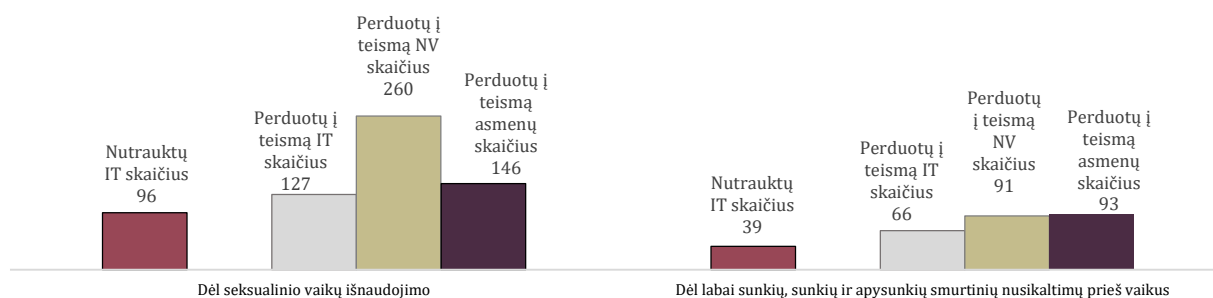
Saugant nukentėjusius nepilnamečius nuo pakartotinio emocinio traumavimo ir dvasinių išgyvenimų, siekiama ikiteisminį tyrimą šiose bylose užbaigti per kiek įmanoma trumpesnę laiką.

Vidutinė ikiteisminio tyrimo dėl seksualinio vaikų išnaudojimo trukmė – 8 mėn. 6 d.,
dėl labai sunkių, sunkių ir apysunkių smurtinių nusikaltimų, nuo kurių nukentėjo vaikai, – 7 mėn. 25 d.

43,8 proc. ikiteisminių tyrimų dėl seksualinio vaikų išnaudojimo buvo baigti
per laikotarpį iki 6 mėnesių.

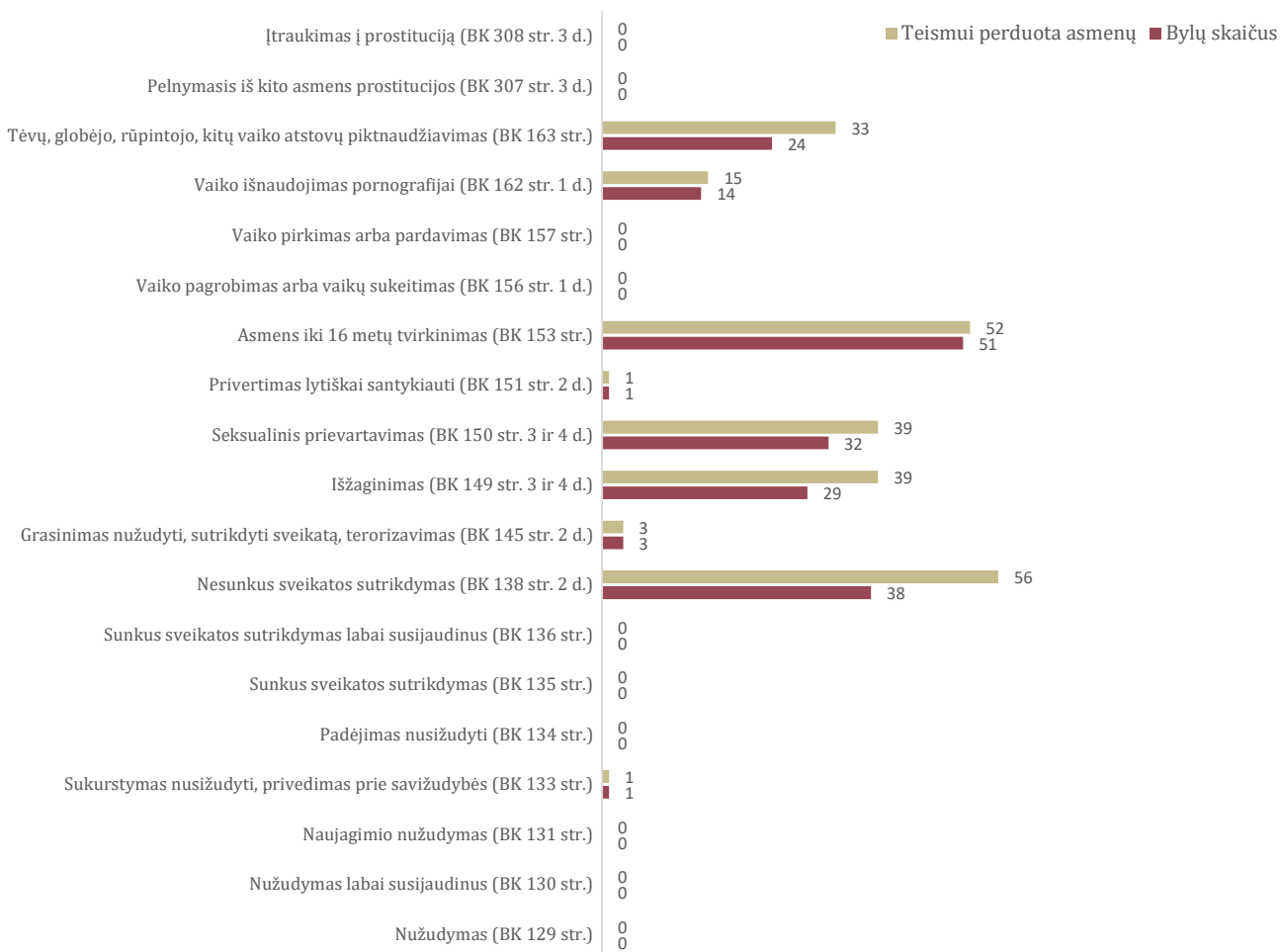
Iš viso ištirtos 369 seksualinio vaikų išnaudojimo veikos ir 132 labai sunkūs, sunkūs ir apysunkiai smurtiniai nusikaltimai, nuo kurių nukentėjo vaikai.

Ikiteisminių tyrimų rezultatai

Duomenys apie teismui perduotas bylas pagal atskiras nusikalstamas veikas

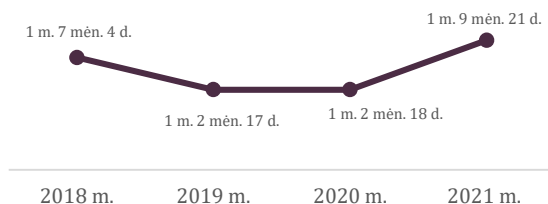
Nuo 2021 m. sausio 1 d. Generalinė prokuratūra kartu su VšĮ Paramos vaikams centru įgyvendina Europos Komisijos lėšomis finansuojamą kovą su smurtu prieš vaikus ir jo prevencijai skirtą projektą „Kartu galime apsaugoti ir padėti“. Pagrindinis projekto tikslas – skatinti ankstyvą nuo smurto nukentėjusių vaikų atpažinimą ir užtikrinti jų apsaugą, atsižvelgiant į specifinius vaikų poreikius baudžiamojo proceso metu, taip pat teikti kompleksinę pagalbą. Įgyvendinant projektą organizuojamas 20-ies tarpinstitucinių 3 dienų trukmės mokymų, skirtų policijos, teismų, prokuratūros, Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos atstovams ir psichologams, ciklas.

6. NUSIKALSTAMOS VEIKOS, KURIOMIS DAROMA DIDELĖ ŽALA VALSTYBĖS FINANSAMS IR EUROPOS SAJUNGOS FINANSINIAMS INTERESAMS

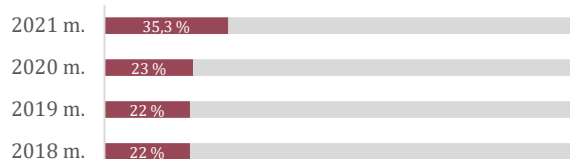
2021 m. baigti 647 (2020 m. – 615) šios kategorijos ikiteisminiai tyrimai (pagal BK 182 str. 2 d. (kai žala padaryta valstybei), 183 str. 2 d. (kai žala padaryta valstybei), 184 str. 2 d. (kai žala padaryta valstybei), 189¹ str., 199 str. 1 d. ir 3 d., 199¹ str., 199² str., 200 str., 202 str., 216 str., 219 str. 1 ir 2 d., 220 str. 1 ir 2 d., 221 str. 1 ir 2 d. ir 222 str.).

Šios kategorijos ikiteisminių tyrimų vidutinė trukmė

Ilgiau nei 24 mėnesius vykdomų ikiteisminių tyrimų dalis (proc.)

Pirmosios instancijos teismuose baigiamieji teismo sprendimai priimti dėl 562 asmenų, kaltintų padarius nusikalstamas veikas, kuriomis daroma didelė žala valstybės finansams ir ES finansiniams interesams (2020 m. – 532).

2021 m. nusikalstamomis veikomis valstybės finansų sistemai padarytos turtinės žalos atlyginimo ir galimo turto konfiskavimo užtikrinimo efektyvumas siekė 138 proc. (2020 m. – 58,9 proc.).

Valstybės finansams padaryta **43 mln. 700 tūkst. Eur** turtinė žala. Ištirtose bylose paimto turto (daiktų ir pinigų), nuosavybės, į kurią laikinai apribota nuosavybės teisė, ir savanoriškai atlygintos žalos vertė siekė **60 mln. 300 tūkst. Eur**.

2021 m. teismuose išnagrinėtose bylose, kuriose asmenys buvo kaltinti padarę šios kategorijos nusikalstamas veikas, išteisintų asmenų dalis sudaro 9,61 proc. (2020 m. – 8,65 proc.), o visiškai (t. y. dėl visų asmeniui inkriminuotų kaltinimų) išteisintų – 5,87 proc. (2020 m. – 6,77 proc.).

2021 m. teismai, nuteisdami asmenis už ekonomines ir finansines nusikalstamas veikas, kuriomis daroma didelė žala valstybės biudžetui, dažnai skyrė ekonominio pobūdžio bausmes – baudas. Taigi už ekonominių ir finansinių nusikalstamų veikų padarymą baudžiama tokio paties pobūdžio sankcijomis ir taip papildomas valstybės biudžetas.

Išryškėjo tendencija atidėti bausmės vykdymą už tokius nusikaltimus realia laisvės atėmimo bausme nuteistiems asmenims. Teismai linkę manyti, kad bausmės paskirtis bus įgyvendinta ir nuteistiesiems likus laisvėje, todėl neskiria realios laisvės atėmimo bausmės. Manytina, kad laisvės atėmimo bausmė, kurios vykdymas atidėtas, nors formaliai ir yra griežtesnė už baudą, realiai nuteistajam sukelia mažesnes finansines pasekmes. Kovojant su ekonominiais ir finansiniais nusikaltimais, būtent finansinio nenaudingumo daryti nusikalstamas veikas aspektas turėtų būti svarbiausias.

Laiku pritaikytos civilinio ieškinio ir turto konfiskavimo užtikrinimo priemonės (laikinas nuosavybės teisės apribojimas), tinkamai įvykdyta prokuroro pareiga savo iniciatyva pareikšti ieškinį valstybės naudai sudarė prielaidas sugrąžinti į valstybės biudžetą dėl ekonominių ir finansinių nusikalstamų veikų prarastas lėšas. Be to, nemažoje dalyje tokių baudžiamųjų bylų pats civilinių ieškinių pareiškimas ir laikino nuosavybės teisės apribojimo taikymas buvo postūmis žala padariusiems asmenims savanoriškai ją atlyginti.

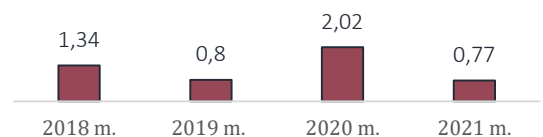
6.1. NETEISĖTAS PRATURTĖJIMAS (BK 189¹ STR.)

2021 m. užregistruotos 28 neteisėto praturtėjimo veikos (2020 m. – 27), ištirtos 6 (2020 m. – 7).

2021 m. dėl neteisėto praturtėjimo (BK 189¹ str.) baigti 25 ikiteisminiai tyrimai (2020 m. – 20), iš kurių 20 nutraukta (2020 m. – 13), 5 bylos su kaltinamuoju aktu perduotos nagrinėti teismui (2020 m. – 7). Priimta 15 nutarimų atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą (2020 m. – 33).

Teismams perduotose bylose bendra turto ar pinigų, kuriais kaltinamieji galbūt neteisėtai praturtėjo, suma sudaro beveik **770 tūkst. Eur.**

Bendra kaltinamuosiuose aktuose nurodytų pinigų ar turto vertė (BK 189¹ str.) (mln. Eur)

Pagrindinė problema, trukdanti pasiekti geresnių neteisėto praturtėjimo ištyrimo rezultatų, – nepaneigiami įtariamųjų pateikti duomenys apie turto kilmę.

Paprastai turto įgijimas grindžiamas artimųjų giminaičių santaupomis arba paskolos sutartimi. Šalys teigia, kad viena skolino, o kita – skolinosi. Patikrinti, ar tokia sutartis buvo sudaryta, o joje nurodyta suma tikrai paskolinta, dažniausiai neįmanoma. Pradėjus tirti paskolos davėjo galimybę skolinti, išsiplečia tyrimo ribos ir apimtis. Kartais pajamos grindžiamos užsienyje gautomis lėšomis. Tiriamieji, kuriems pagal įstatymą neprivaloma deklaruoti savo turto, apklausiami dažniausiai teigia, kad tai per visą gyvenimą įgytas turtas.

Svarbu pažymėti, kad civiliniame procese bet koks notaro nepatvirtintas sandoris būtų laikomas negaliojančiu, tačiau baudžiamajame procese ši aplinkybė vertinant duomenis nepaneigia paskolos sudarymo fakto.

Priimdami proceso sprendimus prokurorai turi vadovautis teismų praktikos suformuotais įrodinėjimo standartais – vertinti duomenis apie turto įsigijimo aplinkybes, turto savininko ir jo šeimos narių gyvenimo būdą, darbinės veiklos pobūdį ir stažą, turimus verslus, į apskaitą įtrauktas ir galbūt neįtrauktas pajamas, paimtas paskolas, paveldėtą turtą, išlaidas, ryšius su asmenimis, apie kurių neteisėtą veiklą turima duomenų, atsižvelgti ne tik į turto savininko, bet ir jo šeimos narių pajamas, turtinę padėtį ir galimybę sukaupti turimą turtą per visą darbinę veiklą, taip pat ir *non bis in idem* principą.

6.2. NUSIKALSTAMU BŪDU GAUTO TURTO LEGALIZAVIMAS (BK 216 STR.)

2021 m. užregistruotos **38** nusikalstamu būdu gauto turto legalizavimo (2020 m. – 83) veikos, ištirtos **28** (2020 m. – 18).

Baigti **25** ikiteisminiai tyrimai (2020 m. – 23), iš kurių:

- **12** nutraukta (2020 m. – 15);
- **12** bylų su kaltinamuoju aktu perduota nagrinėti teismui (2020 m. – 8);
- **1** byla perduota kitai valstybei.

Priimtas **21** nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą (2020 m. – 16).

Nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar kito turto legalizavimo veikos tirtos kartu su kitais turtiniais nusikaltimais. Legalizuojamų pinigų ar kito turto kilmė dažniausiai grindžiama finansinėmis operacijomis ar sandoriais, kuriuos sudarant nuslepia nusikalstama tokio turto prigimtis. Be to, toks turtas naudojamas ūkinėje, komercinėje veikloje. Pasitaikė atvejų, kai pinigų ar kito turto legalizavimas buvo tiriamas kaip atskiras nusikaltimas. Toks nusikaltimas buvo padarytas užsienio valstybėje, o turtas legalizuotas (bandoma legalizuoti) Lietuvoje.

Kaltinamuosiuose aktuose ir prokuroro pareiškimuose dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu nurodyto turto, kuris, įtariama, legalizuotas nusikalstamu būdu, bendra vertė siekė beveik **117 mln. Eur.**

BYLA

2021 m. Kauno apygardos teismui perduota nagrinėti baudžiamoji byla, kurioje kaltinimai dėl buvusio Ūkio banko didelės vertės turto iššvaistymo, piktnaudžiavimo tarnyba, nusikalstamu būdu įgyto turto legalizavimo, juridinių asmenų, naudojamų nusikalstamai veikai nuslėpti, steigimo ir vadovavimo jiems pareikšti 12 asmenų, veikusių suburtoje organizuotoje grupėje. Tarp jų – Ūkio banko pagrindinis akcininkas V. R., stebėtojų tarybos, valdybos, paskolų komiteto pirmininkai ir nariai, filialo vadovybė ir asmenys, susiję su banko turto iššvaistymu ir nusikalstamu būdu įgyto turto legalizavimu.

Ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas 2013 m. iš Lietuvos banko gavus informacijos apie įtartinus sandorius. Ikiteisminiam tyrimui vadovavo Generalinės prokuratūros Baudžiamojo persekiojimo departamento prokurorai, jį atliko – Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos Specialiųjų užduočių valdybos Nusikalstamų veikų tyrimo skyriaus pareigūnai.

FNTT pareigūnų surinkti duomenys leido manyti, kad kaltinamieji, piktnaudžiaudami tarnybine padėtimi, suteikė Ūkio banko paskolas savo pasirinktiems juridiniams asmenims, paskolos panaudotos įtariamųjų per kitus asmenis valdomų bendrovių finansiniams interesams. Įtariama, kad buvo iššvaistyta apie 41,6 mln. Eur banko lėšų. Baudžiamosios bylos medžiagą sudaro 369 tomai, kaltinamasis aktas – beveik 1 900 lapų.

6.3. NUSIKALSTAMOS VEIKOS, SUSIJUSIOS SU KONTRABANDA (BK 199 STR. 1 ir 3 D., 199¹ STR., 199² STR., 200 STR.)

2021 m. užregistruotos 423 su kontrabanda susijusios nusikalstamos veikos (2020 m. – 398), ištirtos 296 (2020 m. – 268), arba 69,98 proc. visų užregistruotų šios kategorijos veikų (2020 m. – 67,32 proc.).

Esant BK 72 straipsnyje nurodytiems pagrindams, šios kategorijos bylose taikytas turto konfiskavimas. Teismai kaip nusikaltimo įrankius ar priemones konfiskavo transporto priemones ir kitus vykdant šias nusikalstamas veikas naudotus daiktus arba išieškojo konfiskuotino turto vertę atitinkančią pinigų sumą. Atsižvelgiant į tai, kad labiausiai paplitęs šių nusikaltimų dalykas – cigaretės be Lietuvos Respublikos banderolių – negali būti paleidžiamas į civilinę apyvartą, priimti sprendimai cigaretes konfiskuoti ir sunaikinti.

2021 m. pradėtuose ikiteisminiuose tyrimuose bendra užkardytos turtinės žalos suma sudarė beveik **51,5 mln. Eur.**

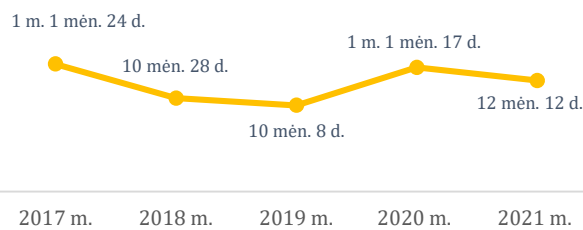
BYLA

Vilniaus apygardos teismo baudžiamuoju įsakymu A. K. pripažintas kaltu pagal BK 199 straipsnio 3 dalį dėl to, kad jis, vykdamas iš Baltarusijos Respublikos teritorijos į Lietuvos Respublikos teritoriją vilkiku su puspriekabe per Lietuvos Respublikos valstybės sieną – Vilniaus teritorinės muitinės Lavoriškių kelio postą, paslėpęs puspriekabėje už gabenamo krovinio – melionų, ir taip nepateikdamas muitinės kontrolei, gabeno beveik 800 tūkst. pakelių cigarečių, pažymėtų Baltarusijos Respublikos akcizo ženklais (banderolėmis), kurių bendra muitinė vertė, įskaitant privalomus sumokėti mokesčius, – 2 756 095 Eur. Teismas nusprendė iš A. K. išieškoti konfiskuotino turto – vilkiko ir puspriekabės – vertę atitinkančių pinigų sumą ir priteisti proceso išlaidas, susijusias su kontrabanda gabentų cigarečių, kurias buvo nutarta sunaikinti prokuroro nutarimu, saugojimu ir sunaikinimu, o dalį dar nesunaikintų cigarečių – sunaikinti.

7. NUSIKALSTAMOS VEIKOS ELEKTRONINIŲ DUOMENŲ IR INFORMACINIŲ SISTEMŲ SAUGUMUI

2021 m. užregistruotos 708 nusikalstamos veikos elektroninių duomenų ir informacinių sistemų saugumui (BK 196, 197, 198, 198¹, 198² str.), arba 53,6 proc. daugiau negu 2020 m. (461). Per 3 metus (2018 – 2021 m.) užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius padidėjo 11,32 proc. Iširtos 326 (2020 m. – 387) tokios veikos.

Šios kategorijos nusikalstamų veikų ikiteisminio tyrimo vidutinė trukmė

Pagrindinės problemos, kurių kyla tiriant nusikalstamas veikas elektroninių duomenų ir informacinių sistemų saugumui, – baudžiamosios jurisdikcijos (dėl skirtingai traktuojamų Lietuvos valstybės jurisdikcijos ribas nustatančių BK 4 straipsnio nuostatų) ir tarptautinio bendradarbiavimo klausimai. Tyrimą sunkina ir tai, kad atsiranda vis naujų tokių veikų padarymo būdų (pvz., užšifruojami duomenys ir pareikalaujama išpirkos). Dažnai pasitaiko, kad nurodytomis veikomis Lietuvos fizinių ir juridinių asmenų interesams žalos padaro ir jų turtą apgaule įgyja ne Lietuvos valstybės teritorijoje veikę kaltininkai.

2021 m. spalio 6 d. įsigaliojo Metodinių rekomendacijų dėl nusikalstamų veikų elektroninių duomenų ir informacinių sistemų saugumui tyrimo atlikimo ir kvalifikavimo ypatumų, patvirtintų Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2017 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. I-223, pakeitimai. Rekomendacijos papildytos su baudžiamosios jurisdikcijos taikymu susijusiomis nuostatomis, pagal kurias neteisėto poveikio informacinei sistemai ar elektroniniams duomenims padarymo vieta laikytina ne tik ta, iš kurios veikė kaltininkas, bet ir ta, kurioje kilo BK 196, 197, 198, 198¹ ir 198² straipsniuose nurodyti padariniai. Nustačius, kad kaltininkas veikė būdamas ne Lietuvos teritorijoje (pvz., nustatytas užsienio valstybės subjektui priskirtas IP adresas), bet jo veika buvo nukreipta prieš Lietuvoje veikiančią informacinę sistemą ar Lietuvos fizinio ar juridinio asmens elektroninius duomenis ir ja siekta padaryti žalos arba žala padaryta Lietuvoje esančiam fiziniam ar juridiniam asmeniui, laikoma, kad tokia nusikalstama veika (jos dalis) padaryta Lietuvos valstybės teritorijoje. Šia taisykle vadovaujamosi ir nustatant su sukčiavimu elektroninėje erdvėje susijusių nusikalstamų veikų padarymo vietą. Jei kaltininkas svetimą turtą apgaule įgijo padarydamas neteisėtą poveikį Lietuvos teritorijoje esančioms informacinėms sistemoms ir jų duomenims ar neteisėtai, pažeisdamas informacinės sistemos apsaugos duomenis, t. y. save identifikuodamas kaip teisėtą duomenų naudotoją, prisijungė prie informacinės sistemos, nepriklausomai nuo to, kur BK 182 straipsnyje numatyta nusikalstama veika buvo baigta, laikoma, kad ji buvo padaryta Lietuvos valstybės teritorijoje.

Siekiant formuoti bendrą BK 4 straipsnio taikymo praktiką tiriant sukčiavimą elektroninėje erdvėje, efektyviai vykdyti šių nusikalstamų veikų baudžiamąjį persekiojimą ir užtikrinti nukentėjusių Lietuvos

fizinių ir juridinių asmenų interesus, baigiamos rengti naujos redakcijos generalinio prokuroro įsakymu patvirtintos Metodinės rekomendacijos dėl elektroninėje erdvėje vykdomų sukčiavimų (telefoninio sukčiavimo) tyrimo ir šių nusikalstamų veikų kvalifikavimo.

2021 m. veiklą tęsė prokuratūros iniciatyva 2020 m. įsteigtas nacionalinis šios specializacijos prokurorų tinklas CYBERPRO. Pagrindiniai tinklo tikslai – užtikrinti bendros ikiteisminio tyrimo ir valstybinio kaltinimo praktikos formavimą, stiprinti nuoseklų prokurorų, kurių specializacija nusikaltimų elektroninių duomenų ir informacinių sistemų saugumui baudžiamasis persekiojimas, kvalifikacijos kėlimą, žinių apie įrodymų rinkimą šios kategorijos bylose gilinimą ir efektyvų dalijimąsi gerąja patirtimi. Siekiant šių tikslų, prokurorams surengti mokymai kibernetinių nusikaltimų ir nusikaltimų elektroninėje erdvėje temomis.

BYLA

2021 m. baigtas ikiteisminis tyrimas dėl 4 asmenų padarytų nusikalstamų veikų. Nuo 2017 m. jie įgijo ir laikė įrenginį „KeyLogger“, skirtą vartotojui nežinant fiksuoti ir vidinėje atmintyje kaupti kompiuterio, kuriame toks įrenginys įmontuotas ir naudojamas, klaviatūra įvedamus elektroninius duomenis. Panaudodami šį įrenginį, kuris buvo įmontuotas bendrovės direktoriaus darbo kompiuterio sisteminame bloke, minėti asmenys neteisėtai, pažeisdami susižinojimo neliečiamumą, perėmė neviešus elektroninius duomenis, elektroninių ryšių tinklais siunčiamus privačius susirašinėjimo duomenis (prisijungimo prie sistemų duomenis), o vėliau, neteisėtai prisijungę prie vienos iš „Y“ sistemų sudarančių tarnybinių stočių, pagrobė UAB „X“ priklausančią didelės vertės turtą, saugotą skaitmeninėmis valiutomis bitkoinais ir dašais, iš viso už apie 826 754 Eur. Taip pat nustatyta, kad vėliau iš UAB „X“ buvo prievartaujamas didelės vertės turtas, t. y. 100 bitkoinų (apie 500 000 Eur) už pavogtos duomenų bazės nepaviešinimą.

Šie įrodinėjimo požįriai sudėtingi nusikaltimai buvo sėkmingai atskleisti ir ištirti. Kaltinamasis aktas su bylos medžiaga perduotas teismui dėl 11 epizodų, susijusių su nusikalstamų veikų, numatytų BK 178 straipsnio 3 dalyje, 198 straipsnio 1 dalyje, 198¹ straipsnio 1 dalyje, 198² straipsnyje, 214 straipsnio 1 dalyje, 166 straipsnio 1 dalyje ir 300 straipsnio 2 d. 1 d., padarymu. Byloje UAB „X“ pateiktas civilinis ieškinys dėl 849 012,40 Eur turčinės žalos ir 30 000 Eur neturčinės žalos.

8. BAUDŽIAMOJO POVEIKIO PRIEMONIŲ, SUSIJUSIŲ SU TURTO SUSIGRAŽINIMU (IŠPLĖSTINIS TURTO KONFISKAVIMAS), EFEKTYVESNIS TAIKYMAS

2021 m. 4 baudžiamosiose bylose prokuroro prašymu 6 asmenims pritaikyta BK 72³ straipsnyje numatyta baudžiamojo poveikio priemonė – išplėstinis turto konfiskavimas (2020 m. – 3 bylose 4 asmenims).

Teismų sprendimais paskyrus išplėstinį turto konfiskavimą, konfiskuota turto už 827 200 Eur. Iš teisme išnagrinėtų baudžiamųjų bylų tik 1 byloje (dėl 2 asmenų) pirmosios instancijos teismas atsisakė taikyti šią baudžiamojo poveikio priemonę (sprendimas apskūstas apeliacine tvarka). Kitoje byloje Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, tenkindamas

BYLA

Baudžiamojoje byloje, kurioje I. D. nuteistas už BK 260 straipsnio 3 dalyje, 265 straipsnio 1 dalyje ir 179 straipsnio 1 dalyje numatytų nusikaltimų padarymą (neteisėtai didelio kiekio kanapių augalų auginimas ir labai didelio kiekio kanapių (antžeminių dalių) gaminimas ir laikymas), pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai konstatavo, kad buvo nustatytas tik teisėtomis nuteistojo pajamomis nepagrįstas pinigų kiekis, bet nepateikta papildomų argumentų ar duomenų, išskyrus dėl jam inkriminuotų veikų, kurie suteiktų pagrindą manyti, kad kratų metu paimti gryniesi pinigai, indėlis banke ir butas buvo įgyti vykdant vienokią ar kitokią nusikalstamą veiką. Priešingos išvados neleidžia daryti ir aplinkybė, kad minėtas turtas nedeklaruotas ir nesumokėti mokesčiai valstybei. Dėl to konstatuota, kad sprendimas netaikyti I. D. turtui išplėstinio turto konfiskavimo yra teisingas.

prokuroro kasacinį skundą, panaikino apeliacinės instancijos teismo nutarties dalį dėl BK 72³ straipsnio netaikymo 2 asmenims ir šią bylos dalį perdavė iš naujo nagrinėti apeliacine tvarka.

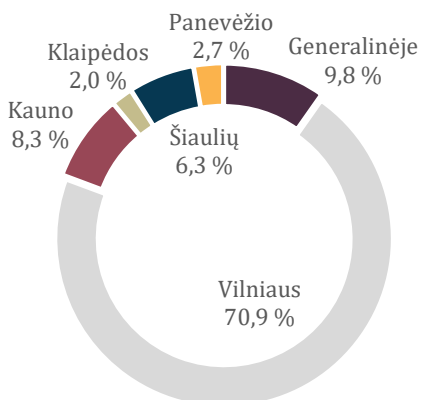
9. TARPTAUTINIO BENDRADARBIAVIMO STIPRINIMAS

2021 m. prokuratūra ypač daug dėmesio skyrė tarptautiniam bendradarbiavimui stiprinti. Ši veiklos sritis apėmė ne tik bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, bet ir aktyvų dalyvavimą, nors ir per nuotolį, tarptautinių organizacijų, specializuotų tinklų ir darbo grupių veikloje, dalijimąsi patirtimi ir gerąja praktika su užsienio šalių pareigūnais.

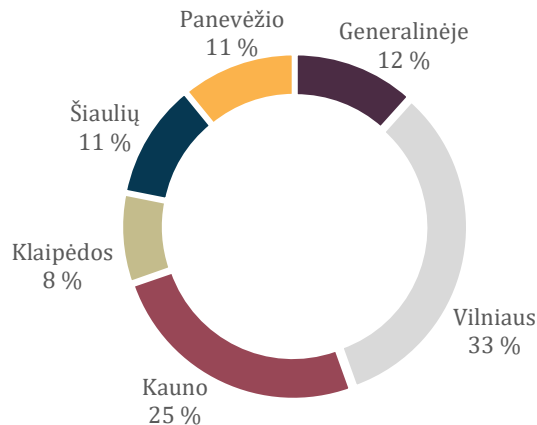
Šiuolaikiniame pasaulyje daugelio nusikalstamų veikų nebūtų įmanoma ištirti be tarptautinės teisinės pagalbos ir teisinio bendradarbiavimo.

2021 m. intensyviausiai taikytas teisinio bendradarbiavimo instrumentas – Europos tyrimo orderis (ETO). Per metus išduoti 663, o gauti vykdyti 1 598 ETO. Nepaisant COVID-19, 2021 m. išduotų ir gautų vykdyti ETO skaičius, palyginti su 2020 m., didėjo (2020 m. išduoti 559, gauti 1 185 ETO).

Gauta ETO (prokuratūrose)

Išduota ETO (prokuratūrose)

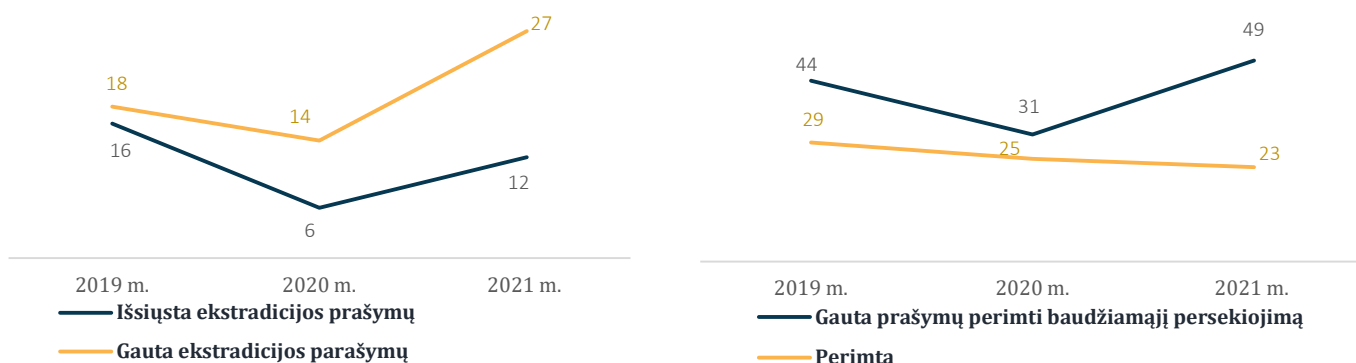

Teisinė pagalba su trečiosiomis valstybėmis ar su ES valstybėmis narėmis, kai netaikoma ETO procedūra, vykdyta pagal tradicines Europos Tarybos konvencijas, dvišales (trišales) sutartis, retais atvejais – Jungtinių Tautų konvencijas ar vadovaujantis geros valios principu. Tokių atvejų 2021 m. daugėjo.

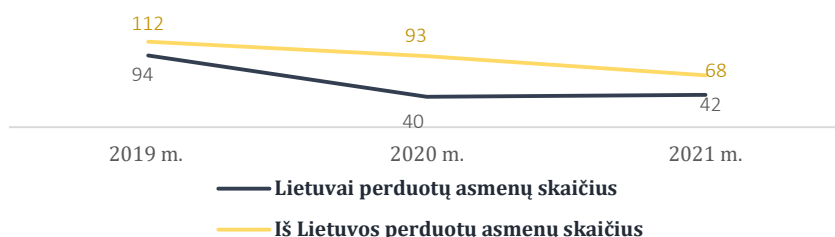
2021 m. dėl asmenų ekstradicijos į Lietuvą kreiptasi 12 kartų (2020 m. – 6), Lietuvai išduoti 2 asmenys (2020 m. – 3), gauti 27 ekstradicijos prašymai išduoti asmenis iš Lietuvos (2020 m. – 14). Iš Lietuvos pagal ekstradicijos prašymus išduoti 2 asmenys (2020 m. – 0).

2021 m. užsienio valstybėms perduota 20 baudžiamojo persekiojimo procesų (2020 m. – 24).

Iš 2021 m. gautų 180 (2020 m. – 192) prašymų išduoti Europos arešto orderį (EAO) ar arešto orderį (siekiant perimti asmenį iš Islandijos, Norvegijos ar Jungtinės Karalystės) patenkinti 135 prašymai (2020 m. – 170), o 45 – grąžinti. Dažniausia grąžinimo priežastis – įvertinus nusikaltimo pavojingumą, mastą, įtariamojo ar kaltinamojo asmenybę ir kitus kriterijus konstatuota, kad EAO ar arešto orderio išdavimas neatitiktų proceso proporcingumo ir ekonomiškumo principų. Tokiais atvejais iniciatoriams siūloma pasitelkti kitus teisinio bendradarbiavimo instrumentus, užtikrinančius, kad būtų pasiekti baudžiamajam procesui keliami tikslai. 2021 m. atšaukta 20 EAO (2020 m. – 21). Be to, patikrinus nuo 2004 m. išduotus, bet neįvykdytus 297 EAO ir nustatius, kad išnyko EAO išdavimo pagrindai ir sąlygos, kaip nebeaktualūs atšaukti 133 EAO.

Pagal EAO Lietuvai perduodamų asmenų skaičius nedidėja.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Prokuratūra nuolat dalyvauja ekspertų susitikimuose ir kituose Europos Sąjungos ir kitų institucijų bei tarptautinių organizacijų renginiuose.

2021 m. prokuratūros atstovai dalyvavo 9 tarptautinių specializuotų tinklų, skirtų palengvinti kompetentingų užsienio valstybių teisinių institucijų bendradarbiavimą, veikloje. Tai:

- Europos teisminis tinklas;
- Eurojusto nacionalinių korespondentų terorizmo klausimais tinklas;
- Jungtinių tyrimo grupių tinklas;
- Genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų tinklas;
- Turto susigrąžinimo tarnybų bendradarbiavimo tinklas;
- Kovos su korupcija tinklas;
- Baltijos jūros valstybių aplinkos apsaugos prokurorų tinklas (ENPRO);
- Kamdeno turto susigrąžinimo tarpagentūrinis tinklas (CARIN);
- Europos teisminis nusikaltimų elektroninėje erdvėje tinklas.

Taip pat prokuratūra dalyvauja Tarptautinės prokurorų asociacijos, Konsultacinės Europos prokurorų tarybos (CCPE), Europos Sąjungos valstybių narių generalinių prokurorų ar lygiaverčių institucijų prie aukščiausiųjų teismų vadovų tinklo (NADAL), Baltijos regiono valstybių generalinių prokurorų susitikimų, Generalinių prokurorų ir prokuratūrų vadovų konsultacinio forumo ir kt. veikloje.

2021 m. buvo stiprinamas bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose su tomis užsienio valstybėmis, su kuriomis toks bendradarbiavimas ypač svarbus ir intensyvus. 2021 m. liepos mėn. Generalinėje prokuratūroje lankėsi Ukrainos generalinė prokurorė Iryna Venediktova su delegacija. Susitikimo metu buvo aptartos Lietuvos ir Ukrainos prokuratūrų sistemos, funkcijos ir darbo ypatumai. Taip pat aptarti institucijų glaudesnio bendradarbiavimo klausimai.

Europos Komisijos Pirmininko pavaduotoja Věra Jourová, 2021 m. birželį lankydamosi Generalinėje prokuratūroje, su Lietuvos Respublikos generaline prokurore aptarė Europos Komisijos teisinės valstybės ataskaitos skyrių apie Lietuvą ir iniciatyvas siekiant stiprinti Europos Sąjungos valstybių narių bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, Europos deleguotųjų prokurorų veiklos organizavimo klausimus.

Generalinė prokurorė Nida Grunskienė 2021 m. gruodžio mėn. kartu su Lietuvos delegacija dalyvavo Jungtinių Tautų Konvencijos prieš korupciją valstybių dalyvių 9-ojoje sesijoje, vykusioje Šarm el Šeiche, Egipte. Jos metu buvo apžvelgtas šios konvencijos taikymas, diskutuota kovos su korupcija, tarptautinio bendradarbiavimo klausimais. Renginyje dalyvavo daugiau kaip 2 100 atstovų iš 155 valstybių.

Eurojustas. ES teisinio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose institucija

2021 m. Lietuvos nacionalinis narys Eurojuste teikė pagalbą prokurorams ir ikiteisminio tyrimo pareigūnams 432 bylose (2020 m. – 337).

2021 m. Lietuvos institucijų prašymu Eurojuste pradėta 115 susižinojimo bylų (2020 m. – 76, 2019 m. – 44, 2018 m. – 42). Dažniausiai į Eurojustą kreiptasi prašant užtikrinti tarpvalstybinių tyrimų koordinavimą, suteikti pagalbą dėl bendradarbiavimo tiriant sukčiavimą, pinigų plovimą, prekybą narkotikais, prekybą žmonėmis, kitus sunkius nusikaltimus. Užsienio valstybių prašymais į Lietuvos atstovybę Eurojuste kreiptasi dėl 146 bylų (2020 m. – 87 bylų, 2019 m. – 80, 2018 m. – 90). Dažniausiai kreiptasi dėl sukčiavimo, pinigų plovimo, organizuotų grupių daromų nusikaltimų, prekybos narkotikais.

2021 m. Lietuvos pareigūnai dalyvavo 38 Eurojusto organizuose koordinaciniuose pasitarimuose (2020 m. – 24), iš jų 22 organizavo Lietuvos nacionalinis narys Eurojuste, 16 – kitų šalių atstovai.

2021 m. įsteigtos 5 jungtinės tyrimo grupės, kuriose dalyvauja Lietuvos pareigūnai (2020 m. – 3).

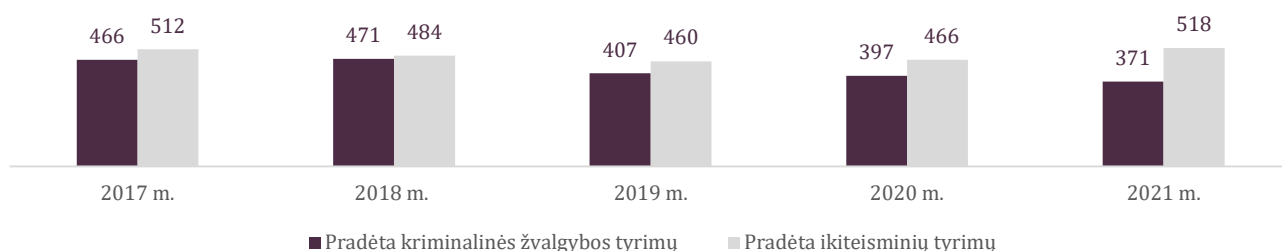

10. KRIMINALINĖS ŽVALGYBOS VEIKSMŲ TEISĖTUMO KONTROLĖS IR KOORDINAVIMO STIPRINIMAS

Prokurorai koordinuoja kriminalinės žvalgybos subjektų veiklą ir kontroliuoja kriminalinės žvalgybos informacijos rinkimo būdų taikymo teisėtumą. Vykdam šią veiklą rengiami motyvuoti teikimai, sankcionuojami veiksmai arba atsisakoma juos sankcionuoti, gaunama informacija apie veiksmų atlikimo eigą ir rezultatus.

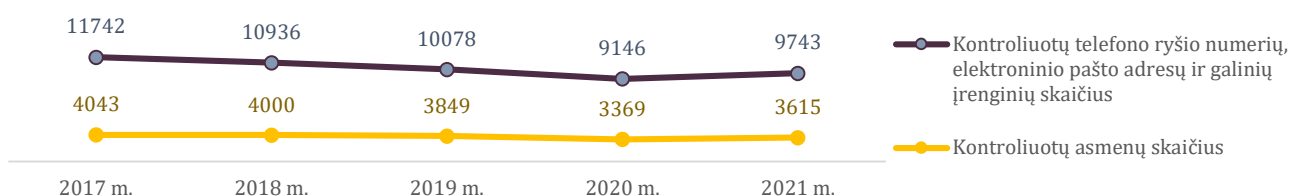
Atlikus kriminalinės žvalgybos veiksmus, 2021 m. pradėta 518 ikiteisminių tyrimų (11,2 proc. daugiau negu 2020 m.) ir 371 kriminalinės žvalgybos tyrimas (6,5 proc. mažiau negu 2020 m.).

Pradėtų kriminalinės žvalgybos ir ikiteisminių tyrimų santykis

Pradėtų kriminalinės žvalgybos tyrimų ir atlikus kriminalinės žvalgybos veiksmus pradėtų ikiteisminių tyrimų santykio pokytis rodo, kad kriminalinės žvalgybos veikla vykdoma efektyviai.

Kontroliuotų asmenų ir telefono ryšio numerių, elektroninio pašto adresų ir galinių įrenginių santykis

2021 m. padidėjo kontroliuotų asmenų ir telefono ryšio numerių, elektroninio pašto adresų ir galinių įrenginių skaičius. Tai paaiškintina tuo, kad 2020 m. paskelbus karantiną buvo varžomas asmenų mobilumas, todėl tikrintinos informacijos apimtys apie galimai daromas nusikalstamas veikas tais metais buvo mažesnės. Be to, 2021 m. net 5 kartus išaugusi neteisėta migracija iš Baltarusijos Respublikos lėmė, kad Valstybės sienos apsaugos tarnyba atliko daugiau ir didesnės apimtys kriminalinės žvalgybos tyrimų. Daugiau ir didesnės apimtys kriminalinės žvalgybos tyrimų atliko ir Specialiųjų tyrimų tarnyba, o tai taip pat turėjo įtakos nurodytų rodiklių didėjimui.

Generalinės prokuratūros vadovybė aktyviai dalyvavo Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. kovo 24 d. sprendimu Nr. SV-S-70 sudarytos darbo grupės Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymo nuostatoms tobulinti veikloje. Buvo parengtas ir pateiktas Seimo valdybai Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymo pakeitimo projektas. Nauju reglamentavimu siekiama sustiprinti žmogaus teisių apsaugą ir kriminalinės žvalgybos institucijų vidaus ir išorės kontrolę.

11. VIEŠOJO INTERESO GYNIMAS

Viešąjį interesą pirmiausia gina kompetentingos viešojo administravimo institucijos. Prokuroras viešojo intereso gynimo priemones taiko, kai nėra kompetentingos institucijos arba ji neatlieka savo kompetencijai priskirtų funkcijų.

Prokurorų darbo ginant viešąjį interesą mastą rodo ne tik teismui teikiamų procesinių dokumentų, bet ir išnagrinėjus asmenų skundus priimamų nutarimų atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemones skaičius.

2021 m. nežymiai didėjo gautų pareiškimų dėl viešojo intereso gynimo skaičius, tačiau teismams pateiktų procesinių dokumentų skaičius iš esmės nepakito.

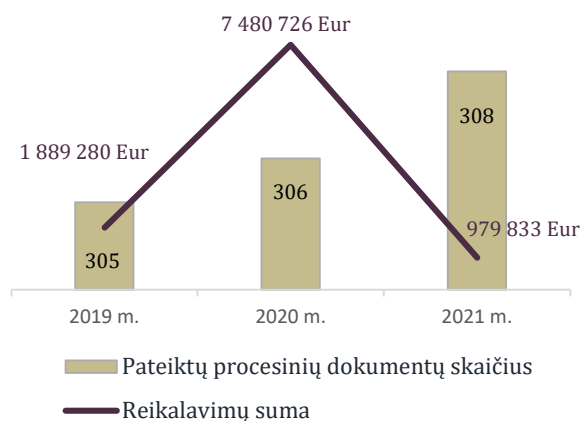
Viešojo intereso gynimo srityje vyrauja bylos dėl vaikų teisių užtikrinimo ir gynimo, taip pat bylos dėl asmens pripažinimo neveiksnio. Ginant valstybės interesus buvo teikiami procesiniai dokumentai teritorijų planavimo ir neteisėtų statybų, kultūros paveldo ir saugomų teritorijų, valstybinės reikšmės objektų (kelių ir miškų) išreikalavimo iš privačių asmenų valdymo nuosavybės teise ir valstybinės žemės nuomos srityse.

Palyginti su praėjusiais metais, 2021 m. sumažėjo nepilnamečių interesais pateiktų procesinių dokumentų ir vaikų, kurių interesus buvo siekiama apginti, skaičius. Didžiąją dalį ginant nepilnamečių interesus prokurorų pateiktų pareiškimų sudarė prašymai išduoti leidimą vaiko vardu priimti arba atsisakyti priimti palikimą. Pateikti 8 tokio pobūdžio pareiškimai ginant 13 vaikų interesus.

2021 m. teismuose išnagrinėta 16 ieškinių dėl vaikų teisių gynimo ir visais atvejais vaikų interesai (iš viso 20 vaikų) buvo apginti. Taikos sutartys dėl nepilnamečiams padarytos žalos atlyginimo sudarytos 2 civilinėse bylose.

2021 m. teismai išnagrinėjo 277 prokurorų pateiktus ieškinius, pareiškimus, prašymus.

Teismui pateikti prokurorų ieškiniai, pareiškimai, prašymai ginant viešąjį interesą

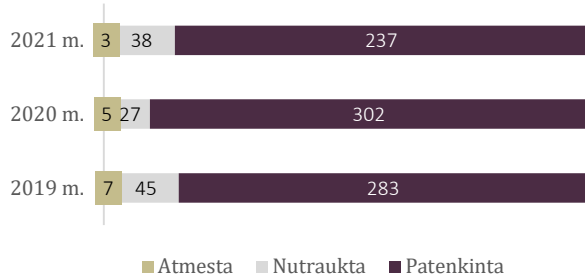

BYLA

Prokuroras kreipėsi į teismą dėl nepilnamečiui padarytos neturtinės žalos (400 Eur), susijusios su sukeltu fiziniu skausmu. Teismas patenkino prokuroro ieškinį ir nepilnamečiui priteisė 400 Eur neturtinę žalą, kurią atlyginti įpareigojo nusikalstamą veiką padariusio asmens motiną, nes žinodama apie savo sūnaus sveikatos būklę ji privalėjo įvertinti ir suvokti, kad sirgdamas psichine liga jis gali būti pavojingas, todėl turėjo atitinkamai prižiūrėti tokį asmenį, kad būtų užkirstas kelias galimiems nusikalstamiems veiksams atlikti.

Ieškinių, pareiškimų, prašymų nagrinėjimo teismuose rezultatai

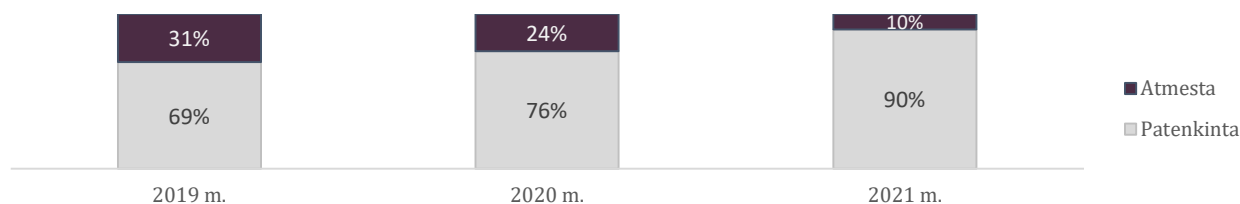
2021 m. teismų patenkintų prokurorų reikalavimų ginant viešąjį interesą suma – **2 mln. 308 tūkst. 233 Eur.**

Norint veiksmingai ginti viešąjį interesą, nebūtina visais atvejais kreiptis į teismą. Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 19 straipsnio 4 dalies 2, 4 ir 5 punktuose nustatytos veiksmingos viešojo intereso gynimo priemonės. Taikant šias priemones, 2021 m. priimti 32 nutarimai ir daugelis jų įvykdyti.

2021 m. priimta 313 nutarimų atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemones. Dažniausiai tokie sprendimai priimami konstatavus, kad pareiškėjai siekia apginti privačius interesus.

2021 m. prokurorai pateikė 10 apeliacinių ir atskirųjų skundų, 2 kasacinius skundus, teismai patenkino 9 apeliacinius ir atskiruosius skundus bei 2 kasacinius skundus.

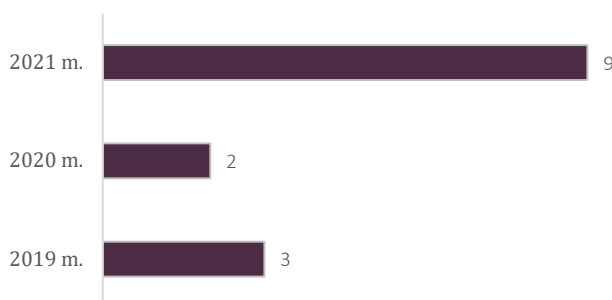
Pagal prokurorų apeliacinius skundus panaikintų / pakeistų teismo sprendimų dalis (proc.)

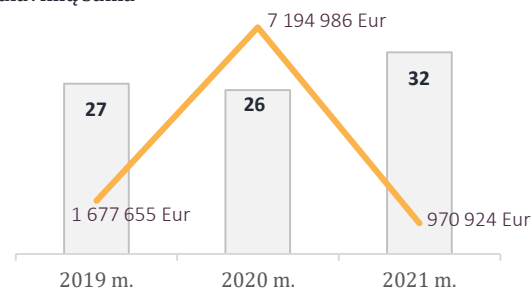
11.1. VALSTYBĖS TEISIŲ IR TEISĖTŲ INTERESŲ GYNIMAS

2021 m. ieškinių ginant valstybės interesus skaičius, palyginti su 2020 m., nežymiai didėjo. Teismai išnagrinėjo 24 prokurorų procesinius dokumentus, pateiktus ginant valstybės turtinius interesus.

Ieškinių, pareiškimų, prašymų teritorijų planavimo ir statybų srityje skaičius

Ieškinių, pareiškimų, prašymų ginant turtinius ir kitus valstybės ir savivaldybių interesus skaičius ir reikalavimų suma

Prokurorų reikalavimai visiškai arba iš dalies patenkinti 22 bylose. Įsiteisėjusiais teismų sprendimais patenkintų turtinių reikalavimų suma sudarė 2 285 306 Eur. Teismams patvirtinus taikos sutartis, baigtos 6 bylos. Įsiteisėjo 2 teismų sprendimai, kuriais prokurorų reikalavimai atmesti, iš jų 1 apskūstas kasacine tvarka.

BYLA

2021 m. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas paliko galioti Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmų sprendimą, kuriuo buvo visiškai patenkinti prokuroro, ginančio viešąjį interesą, reikalavimai ir valstybės naudai iš atsakovės priteista 86 722,37 Eur.

Šioje byloje buvo ginčijami administraciniai aktai, kuriais atkurtos nuosavybės teisės į iki nacionalizacijos valdytą žemę ir neatlygintinai suteikta 80 ha žemės asmeniui, neturinčiam teisės į nuosavybės teisių atkūrimą. Prokuratūroje atlikto tyrimo metu buvo nustatyta, kad nuosavybės teisės neatlygintinai perduodant žemės sklypus atkurtos piliečiui, kuris pagal Lietuvos Respublikos nuosavybės teisių į nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo nuostatas negalėjo pretenduoti atkurti nuosavybės teises į asmens, iš kurio buvo nacionalizuotas turtas, turėtą žemę.

Neteisėtai atkūrus nuosavybės teises atsakovui suteikti žemės sklypai buvo atlygintinai perleisti kitiems asmenims, todėl teismo buvo prašoma taikyti restituciją piniginiu ekvivalentu ir priteisti iš atsakovo sumą, gautą pardavus neteisėtai įgytus žemės sklypus. Abiejų instancijų teismai prokuroro reikalavimus pripažino pagrįstais bei teisėtai ir visiškai patenkino.

BYLA

Teismo nuosprendžiu A. J. pripažintas padaręs nusikalstamą veiką, numatytą BK 225 straipsnio 1 dalyje (kyšininkavimas), ir jam paskirta bauda bei dvejus metus atimta teisė dirbti gydytoju psichiatru. A. J. nusikaltimo padarymo metu turėjo ne tik gydytojo psichiatro, bet ir gydytojo neurologo licencijas. Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Tarnyba) panaikino šio asmens medicinos praktikos licenciją pagal gydytojo psichiatro profesinę kvalifikaciją, o spręsti dėl gydytojo neurologo licencijos panaikinimo atsisakė, motyvuodama tuo, kad teismas atėmė teisę dvejus metus dirbti tik gydytoju psichiatru, o ne apskritai gydytoju.

Gindamas viešąjį interesą prokuroras kreipėsi į teismą su pareiškimu, prašydamas panaikinti Tarnybos sprendimą ir įpareigoti Tarnybą panaikinti A. J. medicinos praktikos pagal gydytojo neurologo profesinę kvalifikaciją licencijos galiojimą.

Nors Vilniaus apygardos administracinis teismas prokuroro pareiškimą atmetė, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nutartimi iš dalies patenkino prokuroro apeliacinį skundą ir įpareigojo Tarnybą priimti sprendimą dėl gydytojo neurologo licencijos panaikinimo.

12. PRANEŠĖJŲ APSAUGA

2021 m. informaciją pagal Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą (PAĮ) pateikė 66 asmenys, arba 18,5 proc. mažiau negu 2020 m. (81), iš jų 6 kreipėsi po kelis kartus.

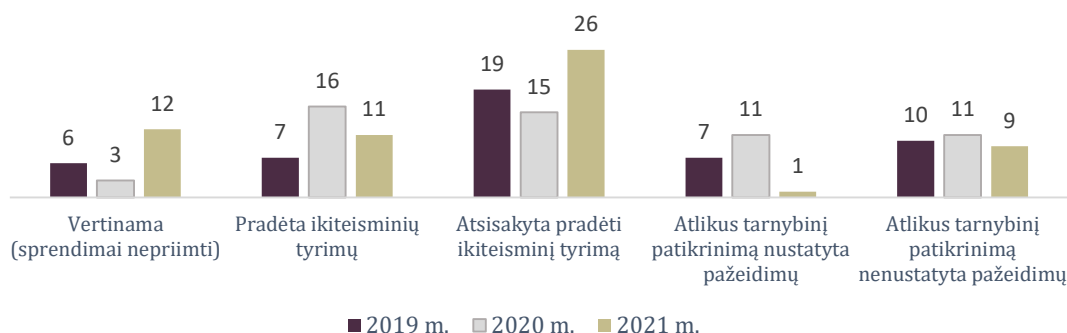
Sprendimai dėl pranešėjo statuso

Pranešėjo statuso nesuteikimo priežastys:

- nėra viešojo intereso, siekiama apginti asmeninius interesus;
- nėra asmens santykio su įstaiga ar darbovieta.

Pranešimuose pateiktos informacijos tyrimo būdai

Veikos, apie kurias pranešę asmenys buvo pripažinti pranešėjais:

- aplinkosaugos pažeidimai;
- pažeidimai, susiję su pastatų renovavimu;
- pažeidimai sveikatos apsaugos srityje (neteisėtas priedų prie atlyginimo mokėjimas, mobingas darbo aplinkoje, medicininės įrangos, paslaugų pirkimai, kyšio davimas gydymo įstaigoje ir kt.);
- apgaulingas buhalterinės apskaitos tvarkymas, pažeidimai finansų sektoriuje;
- veikos, susijusios su viešuoju sektoriumi (kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą, piktnaudžiavimas, dokumentų klastojimas, nepagrįstai didelių priedų valstybės tarnautojams mokėjimas, korupcijos apraiškos vertinant valstybės tarnautojų veiklą, didelės vertės turto iššvaistymas);
- darbo teisės pažeidimai (fiktyvus įdarbinimas, neteisingas darbo laiko apskaitos tvarkymas, Darbo kodekso nuostatų nesilaikymas (pvz., pertraukų nesuteikimas) ir pan.).

Pradėta 11 ikiteisminių tyrimų dėl šių BK numatytų nusikalstamų veikų:

- pagal BK 300 straipsnio 1 dalį dėl dokumento suklastojimo ar disponavimo suklastotu dokumentu;
- pagal BK 170 straipsnio 2 dalį dėl kurstymo prieš bet kokios tautos, rasės, etninę, religinę ar kitokią žmonių grupę;
- pagal BK 182 straipsnio 2 dalį dėl sukčiavimo;
- pagal BK 133 straipsnį dėl sukurstymo nusižudyti ar privedimo prie savižudybės;
- pagal BK 288 straipsnį dėl kišimosi į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą;
- pagal BK 222 straipsnį dėl apgaulingo apskaitos tvarkymo;
- pagal BK 228 straipsnio 1 dalį dėl piktnaudžiavimo.

Sprendimai dėl pranešėjų apsaugos, skatinimo ir pagalbos priemonių taikymo

Dėl neigiamo poveikio priemonių

2021 m. 10 asmenų (2020 m. – 8) kreipėsi dėl jiems taikytų neigiamo poveikio priemonių.

Patirtas neigiamas poveikis, dėl kurio teikti pranešimai:

- tarnybinių patikrinimų atlikimas dėl pranešėjų veiksmų;
- mobingas darbo vietoje;
- nepalankaus darbo grafiko sudarymas;
- priedų prie atlyginimo neskyrimas;
- vertimas savo noru palikti tarnybą;
- atleidimas iš darbo;
- sutuoktinio darbo sąlygų pakeitimas (pabloginimas);
- kita.

Dėl atlyginimo ir kompensavimo už patiriamą neigiamą poveikį

2021 m. gauti 3 prašymai atlyginti už vertingą informaciją (2020 m. – 2). Atlyginimas paskirtas vienam pranešėjui (2020 m. – 2), išmokėta 5 000 Eur.

2021 m. 2 asmenims išmokėtos 1 800 ir 1900 Eur dydžio kompensacijos už patirtą neigiamą poveikį ar galimus padarinius.

Valstybės garantuojama teisinė pagalba

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos duomenimis, 2021 m. antrinė teisinė pagalba buvo suteikta 4 pranešėjams (2020 m. – 3 pranešėjams).

PRANEŠĖJŲ KONSULTAVIMO LINIJA

tel. (8 5) 266 2329

2021 m. pranešėjų konsultavimo linija suteikė 218 konsultacijų.

Pranešėjų apsaugos įstatymo sklaida, nuostatų aiškinimas, mokymai ir renginiai:

- teiktos nuotolinės viešos konsultacijos verslo ir viešojo sektoriaus institucijų atstovams, atsakingiems už Pranešėjų apsaugos įstatymo įgyvendinimą;
- pranešėjų apsaugos tema surengta 17 mokymų;
- skaityti pranešimai viešose konsultacijose su verslo atstovais;
- suorganizuotas renginys „Pranešėjų apsaugos forumas 2021“, kuriame pristatyta Lietuvos veikla Europos vientisumo ir pranešėjų apsaugą užtikrinančių institucijų tinkle (angl. Network of European Integrity and Whistleblowing Authorities, NEIWA), pranešėjų apsaugos baudžiamajame procese tobulinimas, kaip keitėsi pranešėjų apsauga.

PROKURATŪROS IŠTEKLIAI

13. PERSONALO VALDYMAS

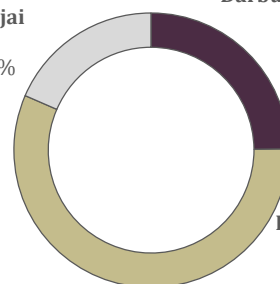
2021 m. prokuratūros sistemoje
dirbo
1 098 asmenys.

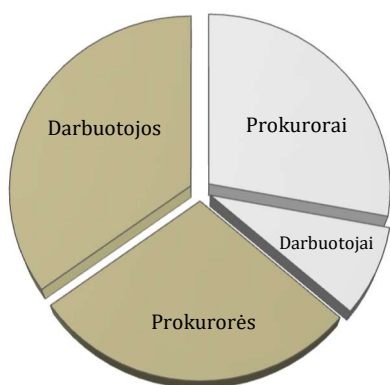
Valstybės
tarnautojai
203
arba 18 %

Darbuotojai, dirbantys pagal
darbo sutartis
273
arba 25 %

Prokurorai
622
arba 57 %

Darbuotojų pasiskirstymas pagal lytį

Teisinį darbą prokuratūroje
dirba:

- **82,6 proc.** valstybės tarnautojų.
- **6,9 proc.** darbuotojų.

Vienam prokurorui teko **po 0,3**
teisinį darbą dirbančio darbuotojo.

Vienas teisininkas dirbo
vidutiniškai **su 3,2** prokuroro.

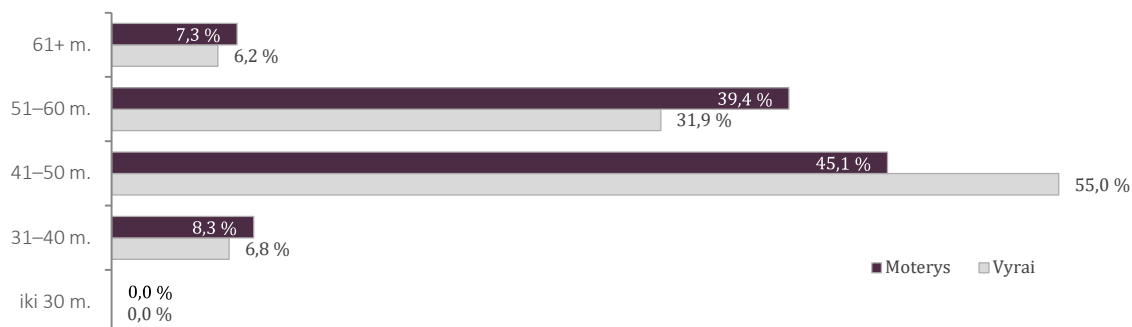

Duomenys apie prokurorus

Metai	Dirbančių prokurorų skaičius (laikotarpio pabaigoje)	Atleista (išbraukta iš sąrašo) prokurorų					
		Savo prašymu	Pensija / dėl sveikatos	Dėl mirties	Skyrus tarnybinę nuobaudą – atleidimą	Nesutikęs eiti pasiūlytų pareigų	Iš viso
2017	672	7	6	1	4	7	25
2018	666	1	10	1	3	1	16
2019	659	2	9	2	2	0	15
2020	644	8	6	0	1	1	16
2021	622	7	9	3	3	0	22

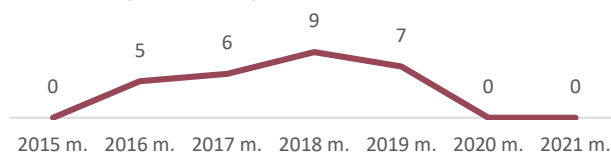

Prokurorų pasiskirstymas pagal amžių ir lytį

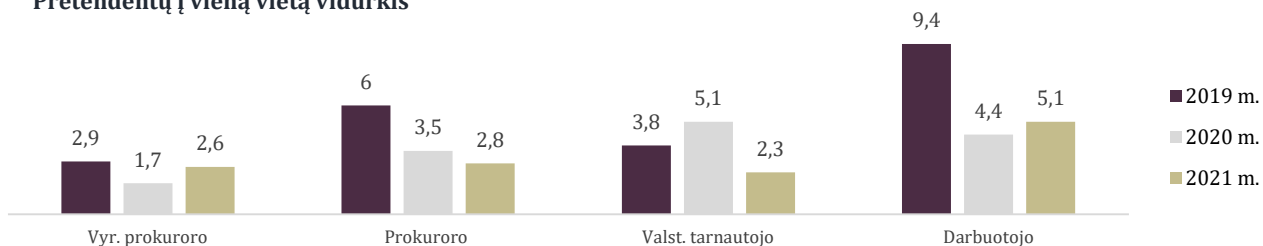

2021 m. įvyko 1 pretendentų į prokurorus egzaminas. Iš jį laikusių 12 pretendentų išlaikė 2. Lietuvos Respublikai prisiekusių naujų prokurorų nebuvo.

Naujų prokurorų skaičius

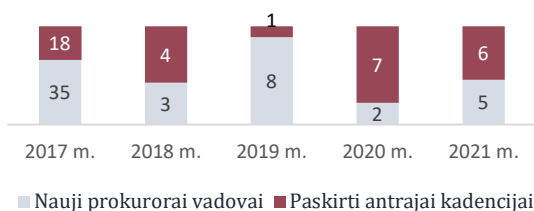
Pretendentų į vieną vietą vidurkis

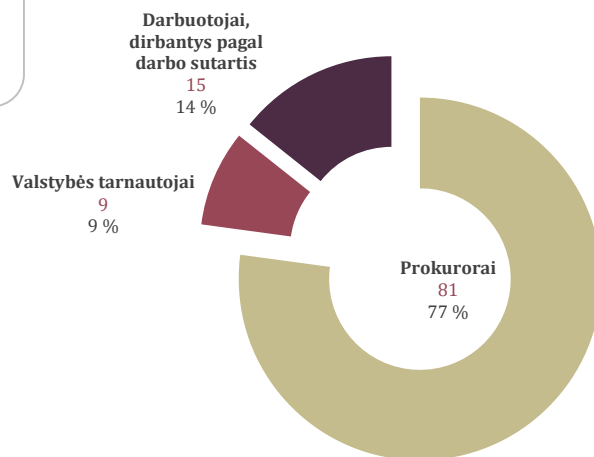
2021 m. pabaigoje prokuratūroje dirbo iš viso **105** vadovai.

Vidutiniškai **1** vadovui teko **9,4** pavaldinio.

5 metų kadencijai paskirta **11** atranką laimėjusių vyriausiųjų prokurorų ir (ar) jų pavaduotojų.

Vadovai pagal pareigybę

2021 m. buvo tęsiami 2020 m. pradėti darbo organizavimo pakeitimai, kurių tikslas – tobulinti prokuratūros struktūrą, užtikrinti veiklos efektyvumą, racionaliau valdyti turimus žmogiškuosius ir finansinius išteklius, geriau paskirstyti darbo funkcijas ir taip pagerinti vidaus administravimą. Įgyvendinant šiuos pakeitimus, Panevėžio apygardos prokuratūros 1-asis ir 2-asis baudžiamojo persekiojimo skyriai reorganizuoti į Baudžiamojo persekiojimo skyrių. Tai leido sumažinti administruojančių asmenų skaičių, užtikrinti tolygesnį darbo krūvį ir sutaupyti darbo užmokesčiui skirtų lėšų. 2022 m. planuojama toliau įgyvendinti darbo organizavimo pakeitimus, siekiant kuo geresnio prokuratūros strateginių tikslų pasiekimo, žmogiškųjų ir finansinių išteklių valdymo.

Tarnybinė atsakomybė

Pradėti 35 tarnybiniai patikrinimai dėl **35** prokurorų veiksmų.

Baigta 20 tarnybinių patikrinimų dėl **28** prokurorų veiksmų.

Vidutinė tarnybinio patikrinimo trukmė – **61** darbo diena.

Pažeidimų konstatuota 25 prokurorų veikloje.

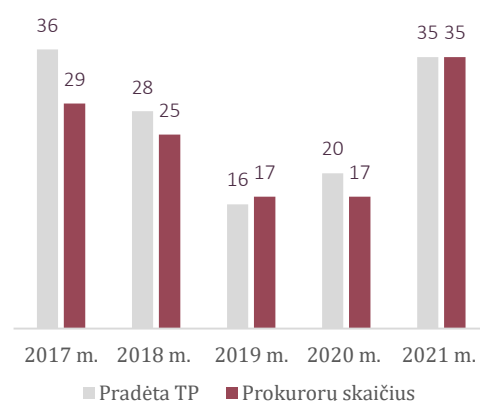
Tarnybinės nuobaudos skirtos **18** prokurorų, iš jų:

13 – pastabos;

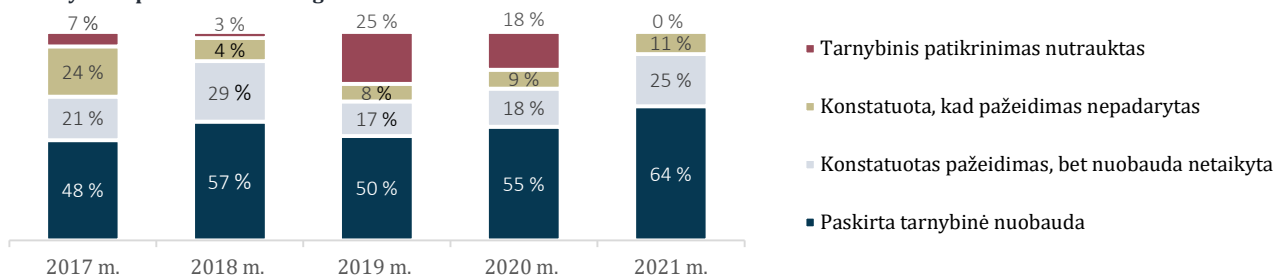
2 – papeikimai;

3 – atleidimas iš tarnybos.

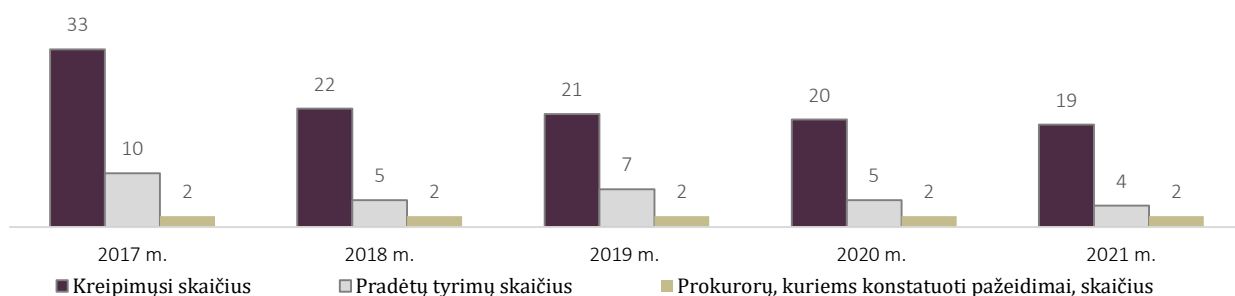
Duomenys apie pradėtus tarnybinius patikrinimus

Tarnybinio patikrinimo užbaigimo būdai

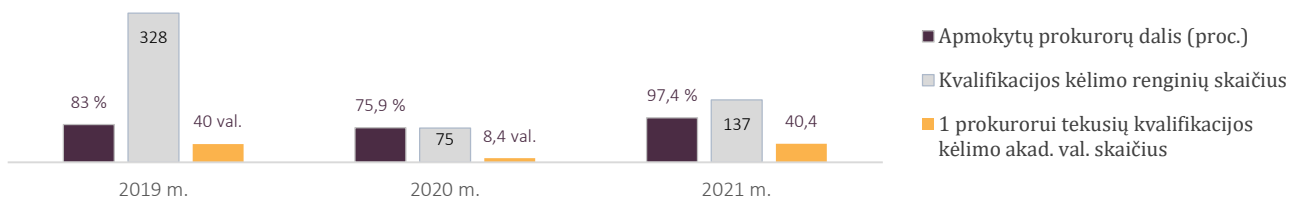
Prokurorų etikos kodekso pažeidimų tyrimas Prokurorų etikos komisijoje

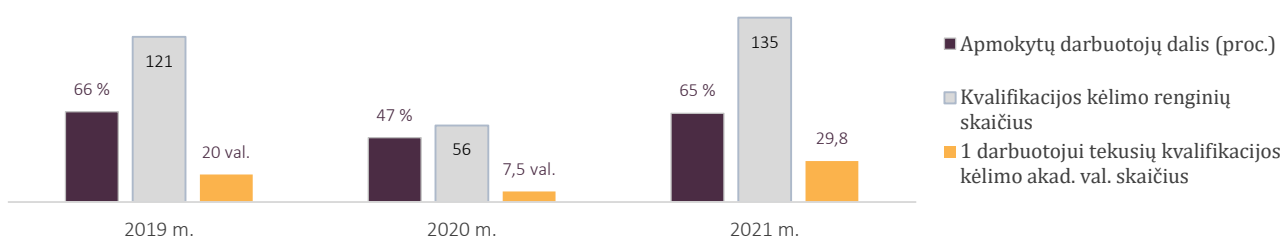
Prokurorų ir prokuratūros personalo mokymas ir kvalifikacijos kėlimas

2021 m. mokymo ir kvalifikacijos kėlimo renginiams skirta 40 000 Eur. Prokurorai ir prokuratūros personalas (valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis) dalyvavo daugiau kaip 137 kvalifikacijos kėlimo renginiuose. Dėl COVID-19 pandemijos Lietuvoje ir kitose šalyse įvestų apribojimų dalis mokymų perkelta į 2022 metus, neįvyko arba vyko nuotoliniu ar mišriu būdu.

Prokurorų kvalifikacijos kėlimas

Darbuotojų kvalifikacijos kėlimas

EJTN

- EJTN organizuojamuose mainuose, stažuotėse ir mokymuose dalyvavo 23 asmenys.
- Prokuratūra organizavo 1-us EJTN mokymus ir 3-is vienos savaitės trukmės mainų programas.
- Prokuratūros atstovai aktyviai dalyvavo EJTN organizuojamuose iki 1 val. trukmės „pietų pertraukos“ mokymuose. Jie pasižymi tuo, kad organizatoriai suteikia galimybę prisijungti be išankstinės registracijos arba vėliau išklausti įrašą.
- Prokuratūros atstovai kontaktiniu ir nuotoliniu būdu aktyviai dalyvavo EJTN programų, teismo mokymo metodų, baudžiamosios teisės, pagrindinių ir žmogaus teisių, lingvistų, nacionalinių kontaktų centrų darbo grupių veikloje. Šios darbo grupės formuoja Europos teisėjų ir prokurorų mokymų strategiją, prisideda prie naujosios Europos teisminės mokymų strategijos kūrimo, organizuoja EJTN mokymų, mainų veiklas ir konferencijas, kuria metodines mokymų medžiagas už teisėjų ir prokurorų kvalifikacijos kėlimą atsakingoms įstaigoms.
- AIAKOS 1-os savaitės mainų programoje kontaktiniu būdu dalyvavo 3 asmenys, iš jų 2 prokurorai.

ERA

- Vyko glaudus bendradarbiavimas su Europos teisės akademija (ERA).
- ERA organizuojamuose nuotoliniuose mokymuose dalyvavo 8 asmenys, iš jų 7 prokurorai.

CEPOL

- Toliau vyko glaudus bendradarbiavimas su Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra (CEPOL).
- Dėl su COVID-19 susijusių apribojimų mokymai vyko nuotoliniu būdu. Tęstinuose kelių dienų trukmės mokymuose dalyvavo 9 prokurorai.
- Prokurorai aktyviai dalyvavo iki 1,5 val. trukmės nuotoliniuose mokymuose.

2021 M. SURENGTI TARPTAUTINIAI MOKYMAI

- Nuotolinė konferencija „Europos finansinių interesų apsauga“ (Europos Komisijos lėšomis finansuojamas projektas „Baltijos šalių teisingumo grandies pareigūnų kompetencijų stiprinimas ekonominių ir finansinių nusikaltimų ikiteisminio tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo srityje“).
- Nuotolinė konferencija „Pinigų plovimo fenomenologija“ (Europos Komisijos lėšomis finansuojamas projektas „Baltijos šalių teisingumo grandies pareigūnų kompetencijų stiprinimas ekonominių ir finansinių nusikaltimų ikiteisminio tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo srityje“).
- Nuotolinė konferencija „Turto susigrąžinimo sesija (ARO, AMO)“ (Europos Komisijos lėšomis finansuojamas projektas „Baltijos šalių teisingumo grandies pareigūnų kompetencijų stiprinimas ekonominių ir finansinių nusikaltimų ikiteisminio tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo srityje“).
- Nuotolinė konferencija „Finansinių nusikaltimų procesinės ir neprocesinės atskleidimo priemonės“ (Europos Komisijos lėšomis finansuojamas projektas „Baltijos šalių teisingumo grandies pareigūnų kompetencijų stiprinimas ekonominių ir finansinių nusikaltimų ikiteisminio tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo srityje“).
- Nuotoliniai mokymai „Finansinių nusikaltimų tyrimas ir kvalifikavimas. PVM ir kitų mokesčių sukčiavimas. Fiktyvios įmonės. ES Teisingumo Teismo praktika“ (Europos Komisijos lėšomis finansuojamas projektas „Baltijos šalių teisingumo grandies pareigūnų kompetencijų stiprinimas ekonominių ir finansinių nusikaltimų ikiteisminio tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo srityje“).
- Nuotolinė konferencija „Dėmesys smurtui artimoje aplinkoje: Lietuvos ir Norvegijos patirtis“ (Norvegijos finansinių mechanizmų lėšomis finansuojamos programos „Teisingumas ir vidaus reikalai“ projektas „Teisingumo grandinės darbo kokybės gerinimas ir kompetencijų stiprinimas, siekiant apsaugoti smurto šeimoje ir dėl lyties aukas“).
- Nuotolinė konferencija „Lietuvos ir Norvegijos prokuratūrų požiūris į baudžiamąją politiką ekonominio – finansinio pobūdžio bylose“ (Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo (EEA Grants) lėšomis finansuojamas projektas „Modernios ir atviros prokuratūros kūrimas Lietuvos Respublikoje“).

TARPINSTITUCINIS BENDRADARBIAVIMAS

- Nuolat bendradarbiaujama su universitetais, ikiteisminio tyrimo institucijomis, JAV ambasada, nevyriausybinėmis organizacijomis (vykdomos bendros veiklos, dalijamasi patirtimi).
- Pagal Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų lėšomis finansuojamas veiklas stiprinamas bendradarbiavimas su Norvegijos ekonominių nusikaltimų ir nusikaltimų aplinkai prokuratūra, Norvegijos nacionaline teismų administracija, Oslo policijos direktoratu, Norvegijos Karalystės teisingumo ministerija.
- Įgyvendinant Europos Komisijos lėšomis finansuojamus projektus stiprinamas bendradarbiavimas su Latvijos ir Estijos Respublikų generalinėmis prokuratūromis, nevyriausybinėmis organizacijomis.
- Įgyvendinant Europos Komisijos lėšomis finansuojamos Dvynių programos projektus skatinamas nacionalinių ir skirtingų šalių giminingų institucijų bendradarbiavimas, stiprinami šalių paramos gavėjų administravimo gebėjimai, padedama joms įgyvendinti būtinas reformas.
- Toliau stiprinamas bendradarbiavimas su EJTN ir ERA.

PROKURATŪROS ĮGYVENDINAMI PROJEKTAI

- Europos Komisijos pagal Teisių, lygybės ir pilietybės programą (2014–2020 m.) finansuojamas projektas „Dirbame kartu, kad apsaugotume ir padėtume“.
- Norvegijos ir Europos ekonominės erdvės fondų lėšomis finansuojamas projektas „Atviros ir modernios prokuratūros kūrimas Lietuvos Respublikoje“.
- Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų programos „Teisingumas ir vidaus reikalai“ lėšomis finansuojamas projektas „Teisingumo grandinės darbo kokybės gerinimas ir kompetencijų stiprinimas, siekiant apsaugoti smurto šeimoje ir dėl lyties aukas“.
- Europos Komisijos lėšomis finansuojamas projektas „Baltijos šalių teisingumo grandies pareigūnų kompetencijų stiprinimas ekonominių ir finansinių nusikaltimų ikiteisminio tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo srityje“.
- Europos Sąjungos Dvynių programos projektas Nr. MD 16 ENI JH 01 18 (MD/33) „Prevencijos ir kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistemos stiprinimas“.

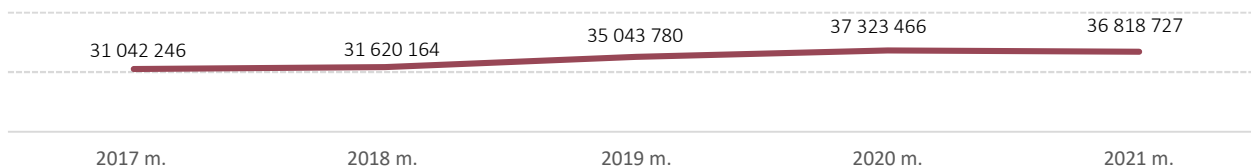
PLANAI

- Planuojama įgyvendinti Europos Sąjungos Dvynių programos projektą „Parama Azerbaidžano nusikalstamo turto susigrąžinimo ir valdymo sistemos reformai“.
- Planuojama dalyvauti Europos Komisijos projekte „Reglamentas (ES) 2018/1805 dėl nutarimų įšaldyti ir nutarimų konfiskuoti turtą tarpusavio pripažinimo“.

14. FINANSŲ IR TURTO VALDYMAS

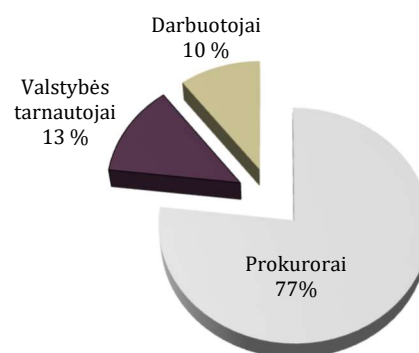
Prokuratūrai skirti asignavimai (Eur)

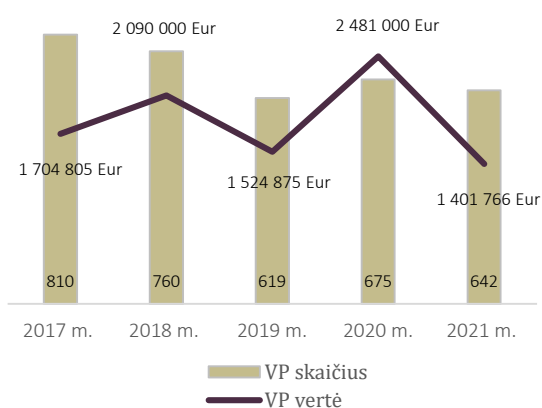
PROKURATŪROS BIUDŽETAS

Socialinės išmokos (pašalpos)	0,7 proc.
Prekių ir paslaugų įsigijimas	4,5 proc.
Ilgalaikio turto įsigijimas	1,3 proc.
Darbo užmokestis ir soc. draudimo įmokos	92,5 proc.
PAĮ įgyvendinimas	0,02 proc.
ES ir NOR lėšomis finansuojamų projektų vykdymas	0,98 proc.

Išlaidų darbo užmokesčiui pasiskirstymas pagal pareigybių grupes

Prokuratūroje vykdyti viešieji pirkimai

Didžiausi 2021 m. pirkimai (pagal sudarytų sutarčių vertę):

- Nešiojamųjų kompiuterių pirkimas (214 957,65 Eur, 205 vnt.).
- Nuotolinės apklausos įrangos pirkimas (133 216,26 Eur, 6 vnt.).
- Pašto paslaugų pirkimas (58 831,19 Eur).
- Vertimo paslaugų pirkimas (52 489,8 Eur).
- Baudžiamojo proceso esamo reglamentavimo analizės ir vertinimo paslaugos pirkimas (84 440 Eur).

BAIGIAMOJI DALIS

Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto 2020 m. rugsėjo 16 d. posėdyje priimtas sprendimas pritarti Lietuvos Respublikos prokuratūros prioritetinėms veiklos kryptims 2021–2024 metams.

Atsižvelgdama į tai prokuratūra 2022 m. savo veiklą vykdys vadovaudamasi šiomis prioritetinėmis veiklos kryptimis:

1. Baudžiamojo persekiojimo stiprinimas dėl:
 - a) korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų;
 - b) organizuotų grupių ir nusikalstamų susivienijimų padarytų nusikaltimų;
 - c) tyčinių labai sunkių, sunkių, apysunkių smurtinių nusikaltimų ir seksualinės prievartos nusikalstamų veikų, nuo kurių nukentėjo vaikai;
 - d) nusikalstamų veikų, kuriomis daroma didelė žala valstybės finansams ir Europos Sąjungos finansiniams interesams;
 - e) nusikalstamų veikų elektroninių duomenų ir informacinių sistemų saugumui.
2. Tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimas.
3. Baudžiamojo ir civilinio poveikio priemonių, susijusių su turto susigrąžinimu (išplėstinis turto konfiskavimas, civilinis turto konfiskavimas), efektyvesnis taikymas.
4. Kriminalinės žvalgybos veiksmų teisėtumo kontrolės ir koordinavimo stiprinimas.
5. Viešojo intereso gynimas valstybės teisių ir teisėtų interesų gynimo srityje.
6. Prokuratūros išteklių efektyvesnis valdymas.
7. Baudžiamojo proceso procedūrų efektyvumo didinimas.

Generalinė prokurorė

Nida Grunskienė

Greta Bruzgienė, tel. 266 2310, el. p. greta.bruzgiene@prokuraturos.lt
Neringa Budvytienė, tel. 250 0946, el. p. neringa.budvytiene@prokuraturos.lt
Skaistė Kiulkytė-Barkauskienė, tel. 266 2369, el. p. skaiste.kiulkyte.barkauskiene@prokuraturos.lt